

Община Перник
2017 г.

Програма за управление на отпадъците до 2020 г.

Приложение 1 към Общинската програма за опазване на околната среда за периода 2017-2020г.

Съдържание

1. Въведение

2. Обща характеристика на община Перник

3. Основни изводи от анализа на текущото състояние при управлението на отпадъците

3.1. Нормативни и програмни документи на община Перник относно управление на отпадъците

3.2. Количество и състав на отпадъците

3.3. Инфраструктура за управление на отпадъци

3.4. Закриване и рекултивация на депа с преустановена експлоатация и нерегламентирани сметища

3.5. Съществуващи схеми за събиране, транспортиране и третиране на отпадъците

3.6. Финансиране на управлението на отпадъците

3.7. Административен капацитет за управление на отпадъците

3.8. Информирание на обществеността по въпросите на управление на отпадъците

3.9. Прогнози за образуваните количества отпадъци и за постигане на целите за отпадъците

4. SWOT анализ

5. Цели и мерки за изпълнението им

5.1. Цели на Програмата

5.2. План за действие с подпрограми с мерки за изпълнение на целите

6. Система за наблюдение, оценка и контрол на изпълнението

7. Синхронизация с национални и общински програмни документи

СПИСЪК НА СЪКРАЩЕНИЯТА

БВП	Брутен вътрешен продукт
ЕГО	Едрогабаритни отпадъци
ЕО	Екологична оценка
ЕС	Европейски съюз
ЗМДТ	Закон за местните данъци и такси
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗУО	Закон за управление на отпадъците
ЗУТ	Закон за устройството на територията
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
ИУГ	Излезли от употреба гуми
ИУЕЕО	Излезло от употреба електрическо и електронно оборудване
ИУМПС	Излезли от употреба моторни превозни средства
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МРО	Масово разпространени отпадъци
НПУО	Национален план за управление на отпадъците
НСИ	Национален статистически институт
НУБА	Негодни за употреба батерии и акумулатори
ОВОС	Оценка на въздействието върху околната среда
ООп	Организации за оползотворяване на отпадъци от опаковки
ОПОС	Оперативна програма "Околна среда"
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадъчни води
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
ПУО	Програма за управление на отпадъците до 2020 г. на община Перник
РИОСВ	Регионални инспекции по опазване на околната среда и водите
СМР	Строително-монтажни работи
ТБО	Такса битови отпадъци

ОСНОВНИ ДЕФИНИЦИИ

Битови отпадъци са отпадъците от домакинствата и подобни на отпадъците от домакинствата (това са отпадъците, образувани от домакинствата, и отпадъците, образувани от фирми и други организации, които по своя характер и състав са сравними с отпадъците от домакинствата, с изключение на производствените отпадъци и отпадъците от селското и горското стопанство).

Строителни отпадъци са отпадъците от строителство и разрушаване, съответстващи на кодовете отпадъци, посочени в глава 17 от Индекс към Решение 2000/532/ЕО на Комисията от 3 май 2000 г. за замяна на Решение 94/3/ЕО за установяване на списък на отпадъците в съответствие с член 1, буква "а)" от Директива 75/442/ЕИО на Съвета относно отпадъците и Решение 94/904/ЕО на Съвета за установяване на списък на опасните отпадъци в съответствие с член 1, параграф 4 от Директива 91/689/ЕИО на Съвета относно опасните отпадъци и следващите му изменения.

Опасни отпадъци са отпадъците, които притежават едно или повече опасни свойства, посочени в Приложение № 3 към ЗУО.

Биоразградими отпадъци са всички отпадъци, които имат способността да се разграждат анаеробно или аеробно, като хранителни и растителни отпадъци, хартия, картон и други.

Биоотпадъци са биоразградими отпадъци от парковете и градините, хранителни и кухненски отпадъци от домакинствата, ресторантите, заведенията за обществено хранене и търговските обекти, както и подобни отпадъци от предприятията на хранително-вкусовата промишленост.

Масово разпространени отпадъци са отпадъци, които се образуват след употреба на продукти от многобройни източници на територията на цялата страна и поради своите характеристики изискват специално управление.

Йерархия при управление на отпадъците – приоритетният ред, който компетентните органи по ЗУО и лицата, при чиято дейност се образуват и/или третира отпадъци, прилагат при управлението на отпадъците. Приоритетният ред при управление на отпадъците е предотвратяване, подготовка за повторна употреба, рециклиране, друго оползотворяване и обезвреждане.

Предотвратяване са мерките, взети преди веществото, материалът или продуктът да стане отпадък, с което се намалява:

- количеството отпадъци, включително чрез повторната употреба на продуктите или удължаването на жизнения им цикъл;

- вредното въздействие от образуваните отпадъци върху околната среда и човешкото здраве; или

- съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите.

Предотвратяването е хоризонтална мярка, която обхваща всички фази на потока от материали – добив, производство, разпространение и потребление.

Повторна употреба е „всяка дейност, посредством която продуктите или компонентите, които все още не са се превърнали в отпадъци, се използват отново за целта, за която са били предназначени”.

Оползотворяване е „всяка дейност, която има като основен резултат използването на отпадъка за полезна цел чрез замяна на други материали, които иначе биха били използвани за изпълнението на конкретна функция, или подготовката на отпадъка да изпълнява тази функция в производствено предприятие или в икономиката като цяло“.

Определението на термина „оползотворяване” е една от ключовите концепции на Закона за управление на отпадъците. „Оползотворяване” и противоположният термин „обезвреждане” заедно съставляват „третиране на отпадъците”. Всяко третиране на отпадъците може да е или дейност по оползотворяване, или дейност по обезвреждане.

Нито една дейност не може да се определи едновременно като дейност по оползотворяване и обезвреждане. Накратко казано, действията по обезвреждане са предимно действия по управление на отпадъците, които целят освобождаване от отпадъците чрез депониране, докато основният резултат на дейности по оползотворяване е "отпадъкът да се използва за полезна цел". Оползотворяването е разделено на три под-категории: подготовка за повторна употреба, рециклиране и друго материално оползотворяване.

Подготовка за повторна употреба са „дейностите по оползотворяване, представляващи проверка, почистване или ремонт, чрез които продуктите или компонентите на продукти, които са станали

отпадък, се подготвят, така че да могат да бъдат използвани повторно без каквато и да е предварителна обработка".

Основната разлика между "повторна употреба" и "подготовка за повторна употреба" е, че в първия случай материалът или предметът не е станал отпадък, докато в случаите на "подготовка за повторна употреба" въпросният материал е станал отпадък по смисъла на определението за отпадъци и след това чрез поправка се превръща отново в продукт, който се използва по предназначение. Примери за подготовка за повторна употреба са ремонт на велосипеди, мебели, перални машини, хладилници и други, от които притежателите им са се освободили като отпадък и впоследствие след ремонта са повторно използвани.

Рециклиране е „всяка дейност по оползотворяване, чрез която отпадъчните материали се преработват в продукти, материали или вещества за първоначалната им цел или за други цели. То включва преработването на органични материали, но не включва оползотворяване за получаване на енергия и преработване в материали, които ще се използват като горива или за насипни дейности.”

Друго оползотворяване - другите форми на оползотворяване не са споменати сред определенията, но са очертани в чл. 4 (1) от РДО, където след рециклиране се нареждат други форми на оползотворяване. „Друго оползотворяване” е всяка дейност, която отговаря на определението за „оползотворяване” съгласно РДО, но която не отговаря на специфичните изисквания за подготовка за повторна употреба или за рециклиране.

Примери за друго оползотворяване са: изгарянето или съвместното изгаряне, когато основното използване на отпадъците е като гориво или друг начин за получаване на енергия. Това е операция по управление на отпадъците с оползотворяване на енергията, класифицирана като R1 в приложение II към РДО респективно R1 в приложение 2 към § 1, т. 13 на ЗУО. Това контрастира с изгарянето на отпадъци, без оползотворяване на енергия, класифицирано като операция по обезвреждане D10 в приложение I към РДО, респективно D10 в приложение I към § 1, т. 11 на ЗУО. За определяне дали изгарянето в инсинератори, предназначени за изгаряне на твърди битови отпадъци трябва да бъде класифицирано като R1 или D10, в съответствие с критериите за енергийна ефективност, трябва да се използва като ориентир Ръководството на Комисията; насипни дейности, отговарящи на дефиницията за оползотворяване вж. § 1, т. 10 от ДР на ЗУО.

Обезвреждане е всяка дейност, която не е оползотворяване, дори когато дейността има като вторична последица възстановяването на вещества или енергия.

Депониране на отпадъци е метод, при който не се предвижда последващо третиране на отпадъците и представлява складиране на отпадъци за срок, по-дълъг от три години - за отпадъци, предназначени за оползотворяване, и една година - за отпадъци, предназначени за обезвреждане, по начин, който не представлява опасност за човешкото здраве и околната среда.

ВЪВЕДЕНИЕ

Основание за изработване на Програмата

Програмата за управление на отпадъците до 2020 г. на община Перник (ПУО) е разработена на основание Закона за управление на отпадъците по силата на чл.44, ал.5 от ЗМСМА и съдържа основните цели, приоритети, дейности, сроковете за изпълнение и очакваните резултати.

Законът за управление на отпадъците (ЗУО) въвежда изискванията на Рамковата директива за отпадъците 2008/98/ЕС в българското законодателство и регламентира мерките и контрола за защита на околната среда и човешкото здраве чрез предотвратяване или намаляване на вредното въздействие от образуването и управлението на отпадъците, както и чрез намаляване на цялостното въздействие от използването на ресурси и чрез повишаване ефективността на това използване.

Член 52 от ЗУО изисква общините да разработват и изпълняват програми за управление на отпадъците за територията на съответната община за период, който следва да съвпада с периода на действие на Националния план за управление на отпадъците и Националната програма за предотвратяване на образуването на отпадъци като негова съществена част; да ги разработят в съответствие със структурата, целите и предвижданията на НПУО. В допълнение ЗУО изисква общинските програми за управление на отпадъците да включват и необходимите мерки за изпълнение на задълженията на общините, произтичащи от същия закон. Именно на това основание и при спазване на нормативните изисквания е разработена Програмата за управление на отпадъците до 2020 г. на община Перник.

Предвидени са тенденциите в процеса на децентрализация като средство на осъществяване на по-добри услуги на гражданите, по-ефективно използване на ресурсите и повишаване качеството на живот; в структурирането на общинския бюджет, проблемите с неоптимизираната училищна мрежа и делегираните бюджети на училищата.

Цел на Програмата

ПУО има за цел да определи основните стратегически приоритети за устойчиво и екологосъобразно управление на отпадъците на територията на община Перник, които трябва да бъдат постигнати до 2020 г. Изпълнение на ПУО ще доведе до подобряване на системите за управление на отпадъците, до намаляване на въздействията върху околната среда и човешкото здраве, причинени от генерираните отпадъци, и подобряване ефективността на използване на отпадъците като ресурс на територията на община Перник.

Програмата включва четири стратегически цели, които са съобразени с изискването на ЗУО да съответстват на целите на НПУО 2014-2020 г. За постигане на всяка стратегическа цел са идентифицирани оперативни цели и мерки, като мерките са обособени в седем подпрограми.

Отпадъци в обхвата на Програмата

ПУО включва в обхвата си отпадъците, които са в приложното поле на ЗУО и в същото време управлението им е от компетенциите на общинските власти:

- битови отпадъци,
- производствени отпадъци – утайки от ПСОВ,
- строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради,
- опасни отпадъци – битови и строителни.

Териториален обхват

Програмата за управление на отпадъците се отнася за цялата територия на община Перник.

Регион за управление на отпадъците

Община Перник участва в регион за управление на отпадъците Перник, съгласно НПУО 2014-2020 г.

С решение № 619/16.09.2010г. Общински съвет Перник даде съгласие за участие на община Перник в сдружение на общините Перник, Радомир, Брезник, Трън, Ковачевци и Земен, създадено с цел управление на отпадъците на регионален принцип. Регионалното сдружение за управление на отпадъците в регион Перник обединява действията на общините членки за изграждането на система за регионално управление на отпадъците, отговаряща на националните нормативни изисквания и европейските стандарти. В резултат на сътрудничеството общините подготвиха и реализираха проект „Изграждане на регионална система за управление на отпадъци в регион Перник“, който беше финансиран от Оперативна програма „Околна среда“ 2007- 2013 г., съфинансирана от ЕФРР и КФ на Европейската общност. С изпълнение на проекта са осигурени съответстваща на нормативните изисквания инфраструктура за депониране на неопасни отпадъци.

Подход при разработване на Програмата

При разработването на ПУО, община Перник взе предвид основните изисквания на Закона за управление на отпадъците и подзаконовата уредба по прилагането му и насоките в публикуваните от МОСВ Методически указания за разработване на общински програми за управление на отпадъците. В допълнение, при разработването на Програмата са взети предвид и редица европейски и национални програмни и методически документи и изследвания, в т.ч:

- Национален план за управление на отпадъците 2014–2020 г. и Национална програма за предотвратяване на образуването на отпадъци, като част от него;
- Изготвяне на план за управление на отпадъците, методологична обяснителна бележка, 2012 г., ЕК, Генерална дирекция „Околна среда“;
- Ръководство за разработване на програми за предотвратяване на образуването на отпадъци, ЕК, Генерална дирекция „Околна среда“;
- Насоки за изготвяне на програми за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци, ЕК, Генерална дирекция „Околна среда“;
- Национален стратегически план за поетапно намаляване на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране 2010–2020 г.;
- Национален стратегически план за управление на строителните отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради за периода 2011-2020 г.;
- Методология за стратегическо планиране в Р.България, април 2010 г., Съвет за административна реформа.

ПУО е изготвена при съблюдаване на основните принципи и йерархията за управление на отпадъците:

- Предотвратяване - образуването на отпадъци трябва да бъде намалено и избегнато, където това е възможно.
- Разширена отговорност на производителя” и замърсителят плаща – лицата, които образуват или допринасят за образуването на отпадъци или замърсяват околната среда или сегашните притежатели на отпадъците трябва да покрият пълните разходи за третиране на отпадъците и да ги управляват по начин, който гарантира висока степен на защита на околната среда и човешкото здраве.
- Превантивност – потенциалните проблеми с отпадъците трябва да бъдат предвиждани и избягвани на възможно най-ранен етап.
- Близост и самодостатъчност – отпадъците трябва да бъдат обезвреждани възможно най-близко до мястото на тяхното образуване.
- Участие на обществеността – съответните заинтересовани страни и органи, както и широката общественост имат възможност да участват в обсъждането на плановете за управление на отпадъците и на програмите за предотвратяване на отпадъците, да правят предложения и да имат достъп до тях след разработването им.

ЗУО въведе т.нар. йерархия на управление на отпадъците, която определя приоритетния ред при управление на отпадъците от гледна точка на най-добрата възможност за опазване на околната среда, предотвратяване на вредните въздействия върху нея и ефективно използване на ресурсите. ЗУО определя пет възможни начина за третиране на отпадъците и дава приоритет на мерките в следната последователност:

Основните приоритети на община Перник за управление на отпадъците до 2020 г. и мерките за тяхното постигане бяха определени като се има предвид йерархията на управление на отпадъците след изготвяне на анализи на текущото състояние по управление на отпадъците на територията на общината и произтичащите от тях основни изводи и препоръки за подобряване на системите за управление на отпадъците.

Структура на Програмата

Програмата за управление на отпадъците до 2020 г. на община Перник е структурирана съобразно изискванията на чл. 52 от ЗУО и препоръките на МОСВ, посочени в Методическите указания за разработване на общински програми за управление на отпадъците. Съобразно с това, структурата на ПУО обединява съдържанието в следните основни части:

- Основни изводи от анализа на текущото състояние на управлението на отпадъците
- SWOT анализ
- Цели и подпрограми с мерки за решаване на идентифицираните проблеми и постигане на целите
- Синхронизация на Програмата за управление на отпадъците с национални и общински програмни документи
- Система за наблюдение, контрол и отчитане на изпълнението

Органи за разработване и приемане на ПУО

Програмата за управление на отпадъците беше разработена под ръководството на кмета на община Перник. Програмата беше приета с Решение № на Общински съвет Перник от2017 г. (ще се добави след приемането).

2. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОБЩИНА ПЕРНИК

В административно отношение общината се намира в административна област Перник в Югозападен планов район. Общинският център гр. Перник е център и на едноименната област. Гранични общини са София, Брезник, Ковачевци, Радомир.

Селищната мрежа на общината е формирана от 24 населени места – 2 града (Перник и Батановци) и 22 села (Богданов дол, Боснек, Витановци, Големо Бучино, Дивотино, Драгичево, Зидарци, Лесковец, Кладница, Кралев дол, Расник, Люлин, Мещица, Планиница, Радуи, Рударци, Селищен дол, Студена, Черна гора, Вискяр, Чуйпетлово, Ярджиловци).

Фигура 1. Карта на община Перник

Община Перник е разположена в североизточната част на Област Перник. Заема площ от 484,213 km² и е на 3-то място по този показател сред 6-те общини на област Перник, което съставлява 20,22% от територията на областта.

Най-голям дял от площта на община Перник - 51.5% от общата територия, е зает от земеделски земи; 25% са горските площи, относителният дял на териториите, от които се добиват полезни изкопаеми е 11.7%, а 9.6% заемат населените места.

От природно-географска гледна точка, територията на община Перник заема част от Краищенско-средногорската природно-географска област.

Според ландшафтно-екологичното райониране на България, общината попада в Южнобългарската планинско-котловинна област, Краищенска подобласт.

Територията на община Перник попада в областта на преходно-континенталния климат.

Територията на общината се отличава с богато биоразнообразие. Елементите от Националната екологична мрежа Натура на територията на община Перник са посочени в следващата таблица:

**Елементи от Националната екологична мрежа НАТУРА
на територията на община Перник**

Код на защитена зона	Име на защитена зона	Тип на защитена зона
BG0000113	Витоша	Защитена зона по директивата за птиците
BG0000113	Витоша	Защитена зона по директивата за местообитанията
BG0002101	Мешица	Защитена зона по директивата за птиците
BG0002089	Ноевци	Защитена зона по директивата за птиците
BG0001375	Острица	Защитена зона по директивата за местообитанията

Населението на община Перник е 91 240 жители (НСИ, 31.12.2015 г.). Градското население е 84%, а в селата живеят 16% от населението.

Население на община Перник към 31.12.2015 г.

Община	Общо			В градовете			В селата		
	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени
Перник	91 240	44 281	46 959	76 991	37 083	39 908	14 249	7 198	7 051

Тенденцията за броя население

Община Перник следва общата тенденция в страната към намаляване на населението. За периода 2001-2015 г. населението на община Перник е намаляло със 12,8%, което е близко до средното общо намаление за страната за този период.

	Брой на населението към:				Прираст (%)	Прираст (%)	Прираст (%)
	01.03.2001	01.02.2011	31.12.2014	31.12.2015			
България	7 928 901	7 364 570	7 202 198	7 153 784	- 7,1%	- 9,2%	-9,8%
Югозападен район	2 097 621	2 132 848	2 125 212	2 121 185	1,7%	1,3%	1,1%
Област Перник	149 832	133 530	127 048	125 456	-10,9%	-15,2%	-16,3%
Община Перник	104 625	97 181	92 544	91 240	-7,1%	-11,5%	-12,8%

3. ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗА НА ТЕКУЩОТО СЪСТОЯНИЕ ПРИ УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ

За целите на разработването на Програмата за управление на отпадъците до 2020 г. на община Перник въз основа анализ на наличните ресурси и тенденции са изведени следните основни констатации, изводи и препоръки, както следва:

3.1. НОРМАТИВНИ И ПРОГРАМНИ ДОКУМЕНТИ НА ОБЩИНА ПЕРНИК ОТНОСНО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

- Законодателството относно управление на отпадъците, прието през последните години, поставя високи и конкретни изисквания към местните власти относно подобряване на йерархията на управление на потоците отпадъци, за които отговорност носят общините. Несправянето с тези задължения води до сериозни финансови последици за общините и съответно – за населението и бизнеса.

- Нормативната уредба и програмните документи на община Перник в разглежданата област се основават на националното законодателство и следват националната политика по управление на отпадъците.

- Анализът на общинските наредби показва, че община Перник има опит и традиции в разработването и прилагането на местна нормативна уредба по управление на отпадъците.

- Наредбата за управление на отпадъците на територията на община Перник отговаря на минималните изисквания на ЗУО от 2012 г. за съдържание; подробно регламентира правата и задълженията на физическите и юридическите лица, отговорностите на кмета, изискванията към системите за разделно събиране на различни отпадъчни потоци, контрола за изпълнение на разпоредбите.

Препоръчително е Наредбата да се допълни с текстове, регламентиращи задълженията на лицата, извършващи дейности по събиране и предаване за рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, да предоставят данни в общината за събраните и предадени количества отпадъци по ред, образец и периодичност, утвърдени със заповед на кмета на общината с цел събирането на информация за изпълнение на целите за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци, което действие е от съществено значение, за да може общината да докаже пред МОСВ изпълнение на целите – и съответно освобождаване от заплащане на отчисления за депониране по чл.64 от ЗУО

- Община Перник има натрупан опит и изпълнява нормативните си задължения за разработването на общински програмни документи, в т.ч. относно управление на отпадъците. Модерното управление на отпадъците е сред програмните приоритети на общината, видно не само от тематичните програми, отнасящи се до околната среда, но и от общите планови документи, които включват интегрирано развитие на общината за периода до 2020 г. Общината е предприела своевременно действия за разработване на общинска Програма за управление на отпадъците.

- В периода на Програмата до 2020 г. общината ще предприеме своевременно промени в местната нормативна уредба за отпадъци в случай на съществени промени в националното законодателство, които налагат промени в наредбите на общината. Например очакваната промяна на методиката на определяне на такса битови отпадъци ще наложи промени в Наредбата на определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на община Перник.

3.2. КОЛИЧЕСТВО И СЪСТАВ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Динамиката, количествата и морфологичния състав на отпадъците, генерирани в община Перник, тенденциите и прогнозите за периода до 2020 г. очертават необходимите мерки, които общината следва да предприеме.

Битови отпадъци

Годишните количества генерирани битови отпадъци на територията на община Перник потвърждават прогнозите за количествата генерирани битови отпадъци част от проекта за изграждане на регионална система за управление на отпадъците в регион Перник. Количество на твърдите битови отпадъци, събрани през последните години, се задържа относително постоянно.

Количество на твърдите битови отпадъци

Период	Общо количество БО, т	Количество на глава от населението, кг/жител
2012 година	43130.50	453.80
2013 година	45893.75	488.80
2014 година	40184.55	434.22
2015 година	46504.50	509.69
2016 година	28224.91	309.35

През 2016 г. спрямо 2015 г. нормата на натрупване за община Перник бележи спад поради приключване на строително-монтажните работи по изпълнение на обектите по програма „Зелена и достъпна среда-Перник“ и свързаните с нея потоци отпадъци, в т.ч. битови, като остава с по-благоприятна стойност от средната за страната и с близка до средната за населените места с население от 50 хил. до 150 хил. жители, посочена в Методиката за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци, одобрена от МОСВ. Морфологичният състав на отпадъците, съгласно различни проучвания (в тонове) е даден в следната таблица:

Морфологичен състав на битовите отпадъци %

год.	хартия	текстил	стъкло	метали, метални опаковки	хранителни др.	строителни /вкл. инертни/	кожа	гуми	други	полимери
2016г.	9,40	2,90	7,80	2,00	30,60	8,00	1,00	1,00	21,90	15,40

С въвеждането на системите за разделно събиране много голяма част рециклируеми компоненти от отпадъчния поток, се събират и предават за рециклиране и повторна употреба. Отделят се предимно стъкло, хартия, пластмаси, метали.

Паралелно с организираното разделно събиране на отпадъците и в община Перник, подобно на всички общини в страната, се извършва неорганизирано и неконтролирано сепариране на рециклируемите от нерещикуемите отпадъци на самото сметище. Това крие сериозни здравословни проблеми за хората, извършващи тази дейност и е наложително да се предприемат мерки за отстраняване на тази практика на част от населението или тази дейност да се организира в съответствие с всички изисквания на нормативната уредба.

При изпълнението на настоящата програма, в следващите години, се очаква отчетаните количества БО на глава от населението да намалят и съвпадат с реално образуваните, при което количествата рециклируеми материали в потока БО ще бъдат в границите, посочени в Националната програма за управление на дейностите по отпадъците.

Очакваните количества на рециклируемите материали в отпадъчния поток от битови отпадъци при годишна норма на натрупване 130-300 кг за 1 жител са следните:

Количества на рециклируемите материали в потока битови отпадъци

Компоненти	Количество, кг/ж. год.
Хартия и картон	10.33
Пластмаси	9 - 10
Стъкло	8,6 - 10
Метали	2.1 – 4.00
Текстил	1,7 – 3,9
Кожа и гума	0,3 – 0,7

По данни от проучването, извършено от “Нава инвест” ООД, гр. София, през пролетта на 2016 г., средната плътност на битовите отпадъци, определена на база изследвания и последващи разчети, е 216,75 кг/куб. м средно годишно, съответно 240 кг/куб.м през пролетта, 188 кг/куб.м през лятото, 227 кг/куб.м през есента и 212 кг/куб.м през зимния сезон. Средната плътност на отпадъците събрани от нерегламентирани сметища е 800 – 1100 кг/куб.м.

Плътността на отпадъците е силно променлива величина, която основно зависи от времето на престояване в сметището. Влажността на отпадъците зависи от морфологичния състав и климатичните условия.

- Направеното проучване за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци в рамките на община Перник има важно значение за прецизиране на количествата и отчитане на изпълнението на целите за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци и за отклоняване на биоразградимите битови отпадъци от депата.

- Проучванията и прогнозите показват, че за 2014 г. до 2019 г. община Перник изпълнява целите за намаляване на количествата депонирани биоразградими отпадъци и за рециклиране на отпадъците от хартия и картон, пластмаса, стъкло и метали.

- Общината следва да планира и изпълни мерки за намаляване на депонираните и увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци, за да изпълни европейските и национални цели за отпадъците за предстоящия период до 2020 г. в съответствие със ЗУО и Наредбата за разделно събиране на биоотпадъците.

- Препоръчително е община Перник да предприеме действия за разделно събиране от домакинствата на строителните отпадъци от малки ремонтни дейности, в резултат на което да се постигне намаляване на количествата на депонираните смесени битови отпадъци и подобряване на техния състав от гледна точка на извличане на рециклируеми отпадъци. Препоръчително е общината да обсъди възможностите за рециклиране на регионален принцип на отпадъците от строителния бранш с други съседни общини и строителния бизнес, както и възможностите за повторно използване на селективно разрушени сгради.

- Препоръчително е общините в териториалния обхват на регионалния ВиК оператор, заедно с него като водеща организация, да анализират възможността и предприемат мерки в дългосрочен план да се оползотворяват утайките, а депонирането да се минимизира по изключение.

Строителни отпадъци

В община Перник, както в повечето общини в страната, не е организирана система за разделно събиране на строителния отпадък от малки ремонтни дейности на домакинствата. Наличните данни показват, че за анализирания период 2010-2016 г. годишното количество строителни отпадъци варира в широки граници, без ясно изразени тенденции на ръст или спад. Основното количество от тези отпадъци се генерира на територията на гр. Перник и те се депонират на общинското депо за неопасни отпадъци.

Период	Общо количество СО, т	Количество на глава от населението, кг/жител
2012 година	В смесен поток с БО	Неприложимо
2013 година	В смесен поток с БО	Неприложимо
2014 година	В смесен поток с БО	Неприложимо
2015 година	В смесен поток с БО	Неприложимо
2016 година	23342.76	255.84

За да подобри йерархията на управление на този поток отпадъци и да намали количествата на строителните отпадъци в потока смесени битови отпадъци, които ще се транспортират за депониране до регионалното депо Перник, препоръчително е община Перник да направи следното:

- Да предприеме действия за разделно събиране от домакинствата на строителните отпадъци от малки ремонтни дейности. Гражданите биха могли да се задължат да оставят тези отпадъци в добре завързани чували до контейнерите, които да се извозват от общината до депо или да се въведе възможност при предварителна заявка и до определени количества общината да извозва от домакинствата такива отпадъци. Също така общината може да определи площадка, на която гражданите сами да предават строителни отпадъци от ремонтни дейности до определени количества.
- Да предостави възможност за приемане на определена площадка на разделно селектирани отпадъци при разрушаване на сгради, които биха могли да се използват ползотворно (напр. тухли, керемиди и др.) и които да се предоставят безвъзмездно на нуждаещи се граждани.
- Да обсъди възможностите за рециклиране на регионален принцип на отпадъците от строителния бранш с други съседни общини и строителния бизнес, както и възможностите за повторно използване на селективно разрушени сгради.

Отпадъци от утайки от ПСОВ

- На територията на община Перник има една функционираща пречиствателна станция за отпадъчни води на град Перник. Към настоящия момент тя не работи на пълния си проектен капацитет за третиране на отпадъчните води. Това се потвърждава и от представените на следващата фигура ниски количества на образуваните утайки в периода 2010-2016 г.

Период	Общо количество утайки от ПСОВ, т	Количество на глава от населението, кг/жител
2012 година	280	2.95
2013 година	260	2.77
2014 година	220	2.38
2015 година	230	2.52
2016 година	240	2.63

Източник: Годишни отчети на „ВиК“ ООД Перник

Обезводнените утайки от ПСОВ се съхраняват временно на площадката на пречиствателната станция за отпадни води. Отговорността за експлоатация на ПСОВ, съответно за оползотворяване на утайките, е на „ВиК“ ООД Перник. Съвместно с общините в териториалния обхват на ВиК оператора трябва да се намерят оптимални решения за оползотворяване на утайките, като утайки се депонират по изключение.

- Препоръчително е общините в териториалния обхват на регионалния ВиК оператор Перник заедно с него като водеща организация, да анализират възможността и предприемат мерки в дългосрочен план утайките от ПСОВ да се оползотворят.

- Препоръчително е общината заедно с други съседни общини да участва в изготвяне на анализи за евентуално прилагане на регионален подход при управление на утайките от ПСОВ в региона, каквато е и препоръката на Националния стратегически план за управление на утайките от ПСОВ до 2020 г.

- В бъдеще е необходимо „ВиК – Перник“ ООД, заедно с други съседни ВиК оператори да анализират и обсъдят възможността за съвместно третиране на утайките в общи съоръжения и кандидатстване за европейско финансиране. Общините като собственици на съоръженията трябва да участват активно в този процес. Въпросът за подобряване на йерархията за управление на утайките е много важен, като се има предвид трудността при намирането на терени за депа за отпадъци, негативните реакции на населението, както и фактът, че НПУО 2014-2020 г. предвижда след 2020 г. да се преустанови централно финансиране на проекти за депа за отпадъци.

3.3. ИНФРАСТРУКТУРА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИ

Инфраструктура за битовите отпадъци

- *Община Перник осигурява необходимите съдове и техника за извозване на смесените битови отпадъци чрез възлагане на услугите по сметосъбиране и сметоизвозване на смесените битови отпадъци по реда на ЗОП. Доскоро съдовете и техниката не бяха достатъчни, поради което общината предприе мерки съвместно с изпълнителя на услугите за сметосъбиране и сметоизвозване за осигуряване на необходимата като качество и количество инфраструктура при прилагане на оптимална честота на транспортиране на отпадъците, които към момента са достатъчни.*
- *Общината е осигурила контейнери и техника за разделно събиране и извозване на битовите отпадъци от опаковки чрез сключване на договор с организация за оползотворяване "Екопак България" АД, която осигурява за своя сметка необходимата инфраструктура.*
- *Както в почти всички общини в страната, общината не е осигурила съдове за разделно събиране на други битови биоотпадъци (градински, хранителни и други). Препоръчително е осигуряване на съдове и въвеждането на система за разделно събиране на биоотпадъци с оглед намаляване на количеството извозвани и депонирани на регионалното депо от тези потоци отпадъци след осигуряване на съответната инсталация.*
- *Доскоро общината изхвърля битовите си отпадъци на общинското депо, което не отговаря на съвременните стандарти за опазване на околната среда и човешката здраве. С въвеждането в експлоатация на клетка №1 на регионалното депо Перник в края на 2015 г., което отговаря на най-високите европейски стандарти и ще обслужва община Перник и другите общини от РСУО, се осигурява капацитет за обезвреждане на смесените битови отпадъци за депониране най-малко до 2025 г., а заедно с останалия терен на депото - и за експлоатация впоследствие на още три клетки.*
- *Община Перник заедно с другите общини от РСУО Перник на регионален принцип е осигурила сепарираща инсталация за предварително третиране на смесените битови отпадъци преди депонирането им. Инсталацията е разположена на регионално депо Перник и в нея се сепарират полезните компоненти от потока на смесените битови отпадъци, а така също чрез допълнително сортиране се сортират за предаване за рециклиране и оползотворяване разделно събраните чрез системата на цветните контейнери отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло.*
- *Общината не е осигурила мобилна техника за събиране на опасни отпадъци от бита, но провежда ежегодни кампании сред населението за събиране на опасни отпадъци от бита.*
- *Към момента от общината не са осигурени площадки за някои видове разделно събрани отпадъци от бита на територията на град Перник, не е сключван и договор с фирма, притежаваща разрешителни по ЗУО, за предаване на разделно събрани отпадъци от бита. Препоръчително е общината да проучи възможност на такива площадки да се предават текущо през годината за временно съхранение разделно събрани опасни битови отпадъци, строителни отпадъци в малки количества от ремонтни дейности на домакинствата и др.*
- *На територията на община Перник има и други пунктове за изкупуване на битови рециклируеми отпадъци, но в общината не постъпва информация за количествата предадени за рециклиране отпадъци и тези пунктове не се регистрират в общината, съгласно изискванията на ЗУО.*
- *В община Перник има осигурена компостираща инсталация за биоотпадъци, разположена на територията на Регионалното депо за битови отпадъци. Общината предприе действия за осигуряване нормалната дейност на площадката на компостиращата инсталация в Регионалното депо за битови отпадъци.*

Инфраструктура за отпадъци от строителство и разрушаване

- Община Перник не разполага с депо за строителни отпадъци, които до затварянето на старото общинско депо за неопасни отпадъци се изхвърляха там. Общината следва да предприеме действия самостоятелно и съвместно с други общини за осигуряване на инфраструктура и подходящи терени за рекултивация, оползотворяване и рециклиране на строителните отпадъци.

Инсталации и съоръжения за третиране на утайките от ПСОВ

- Утайките от ПСОВ Перник се третират в утайково стопанство. Към настоящия момент обезводнените утайки се обезвреждат чрез депониране на изсушителни полета в района на ПСОВ, събират се и се депонират в района на станцията. Основен проблем е липсата на място за депониране и липса на практично решение за оползотворяване на утайките.

Необходимо е ВиК операторът заедно с общините от региона да намерят решения за най-ефективното оползотворяване на утайките, като се преустанови тяхното депониране.

Инсталации и съоръжения за третиране на други отпадъци от производството

- Независимо от това, че за управлението на производствените отпадъци са отговорни съответните предприятия, при чиято дейност се образуват, общинската програма съдържа и данните за производствените отпадъци, образувани на територията на общината. Тази информация е необходима, тъй като по-голямата част от малките генератори на производствени отпадъци не разполагат със собствени съоръжения за обезвреждане и ползват наличните съоръжения за обезвреждане на битови отпадъци.

3.4. ЗАКРИВАНЕ И РЕКУЛТИВАЦИЯ НА ДЕПА С ПРЕУСТАНОВЕНА ЕКСПЛОАТАЦИЯ И НЕРЕГЛАМЕНТИРАНИ СМЕТИЩА

- Община Перник е изготвила проект с необходимите мерки за извършване на рекултивация на старото депо за неопасни битови отпадъци. Предстои съгласуване, одобряване и осигуряване на финансиране за изпълнението на проекта.

- Общината ще възлага мониторинга на околната среда на закритото депо на външен специализиран изпълнител.

- Сериозен идентифициран проблем на територията на общината са големия брой нерегламентирани сметища, образувани до обхващане на цялото население на общината в системите за организирано събиране и транспортиране на отпадъците. Общината предприе мерки и са закрити и санирани по-голяма част от тези сметища, но остават за закриване още стари селски сметища.

3.5. СЪЩЕСТВУВАЩИ СХЕМИ ЗА СЪБИРАНЕ, ТРАНСПОРТИРАНЕ И ТРЕТИРАНЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

- Организираната система за събиране и транспортиране на смесените битови отпадъци обхваща 100% от територията на община Перник.
- Въведени са схеми за разделно събиране на повечето потоци битови отпадъци. Общината е осигурила услуги за разделно събиране на опасни отпадъци от домакинствата, масово разпространени отпадъци, площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, вкл. едрогабаритни отпадъци.
- Община Перник поддържа договорни споразумения с организации за оползотворяване и с лица с разрешителни по ЗУО за прилагане на схеми за разделно събиране на пет от шестте групи масово разпространени отпадъци - отпадъци от опаковки от хартия и картон, пластмаса, метал и стъкло; ИУЕЕО, НУБА, ИУМПС и ИУГ.
- Общината не е въвела схеми за разделно събиране, предварително сепариране и оползотворяване на биоотпадъците, което е от критично значение както по отношение на постигане на нормативно определените количествени цели, така и във връзка с прилагане на йерархията при управление на отпадъците и намаляване на количествата извозвани до регионалното депо отпадъци.
- Целесъобразно е с цел осигуряване на услуги за разделно събиране на строителни отпадъци от ремонтна дейност на домакинствата и създаване на допълнително удобство за населението и бизнеса за предаване на тези отпадъци, общината да осигури площадка за безвъзмездно предаване и временно съхранение на тези отпадъци – било ново отредена площадка или да се използват сега действащите площадки.

3.6. ФИНАНСИРАНЕ НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ

- Принципът „замърсителят плаща“ не се прилага изцяло при определяне на такса битови отпадъци. В зависимост от въведените на национално ниво методики за определяне на такса битови отпадъци, община Перник ще предприеме действия с цел по-пълно прилагането на принципа и справедливо заплащане на услугите от страна на всички групи генератори на отпадъци.

- Събираемостта на приходите от такса битови отпадъци е висока. Въпреки това приходите от такса битови отпадъци в община Перник са значително по-ниски от средствата, които общината изразходва за управлението на отпадъците и общината следва да преразгледа политиката за определяне на такса битови отпадъци, така че да покрива разходите и да разширява и подобрява услугите, свързани с управление на отпадъците.

- В структурата на разходите размерът на заплащаните отчисления по чл. 64 от ЗУО нараства значително през анализирания период, достигайки 95 лв./т. през 2020 г. Това е така, тъй като битовите отпадъци, генерирани на територията на общината, се обезвреждат чрез депониране, а размерът на отчисленията за един тон отпадъци нараства всяка година.

<i>Размер на отчисленията по Наредба № 7 от 19 декември 2013 г. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци</i>	
<i>За 2016 г.</i>	<i>36 лв./т</i>
<i>За 2017 г. (изм. - ДВ, бр. 7 от 2017 г.)</i>	<i>40 лв./т</i>
<i>За 2018 г. (изм. - ДВ, бр. 7 от 2017 г.)</i>	<i>45 лв./т</i>
<i>За 2019 г. (изм. - ДВ, бр. 7 от 2017 г.)</i>	<i>57 лв./т</i>
<i>За 2020 г. и всяка следваща година</i>	<i>95 лв./т</i>

Допълнително утежняващо обстоятелство е фактът, че в анализирания период община Перник е депонирала битовите отпадъци на депото за смесени битови отпадъци, което бива закрито едновременно с пускането в експлоатация на Регионалното депо в гр. Перник. В момента Общината заплаща високи такси по Закона за управление на отпадъците с тенденция към увеличаването им до 2020г. Общината трябва да предприеме мерки за предотвратяване на образуването на отпадъци и нарастване на количествата разделно събрани, рециклирани и оползотворени отпадъци, за да намали разходите за отчисления за депониране.

3.7. АДМИНИСТРАТИВЕН КАПАЦИТЕТ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

- Възложените с нормативната уредба правомощия и задължения на кмета на общината са обезпечени чрез функциите на административните звена в общинската администрация. Разпределението на функциите е ясно и няма припокриване на функции в хоризонтален и във вертикален аспект.

- Изпълнението на почти всички възложени функции е на много добро ниво. Общината има капацитет за разработване и изпълнение на нормативни и планови документи и големи инфраструктурни проекти, за осигуряване на услуги за отпадъците. На незадоволително ниво е изпълнението на контролните функции за управление на отпадъците поради недостатъчна кадрова обезпеченост и широкия обхват на дейности.

- Квалификацията на служителите с функции за управление на отпадъците е на много добро ниво. Броят им обаче е недостатъчен за изпълнение в пълен обхват на възложените функции. Поради прекомерната натовареност на отговорните служители и с други дейности и липсата на материално-технически средства, контролните функции не могат да се изпълняват пълноценно, което понижава ефективността на контролната дейност. Необходимо е да се намери вариант за назначаване на допълнителен персонал, да се подобри материално-техническото обезпечаване на контролната дейност, както и да се прилагат ежегодни мерки за развитие на квалификацията на контролиращите чрез провеждане на обучения.

- Предвид все по-големите изисквания към общините по опазване на околната среда, вмениявани от българското законодателство, и наличие на негативни практики от страна на жителите на община Перник е целесъобразно ръководството на общината да преразгледа съществуващата структура и да създаде или разшири дейността и правомощията на специализирания общински инспекторат за осъществяване на контролната дейност по опазване на околната среда и управление на отпадъците, както и по спазване на всички общински наредби. Инспекторатът следва да е обезпечен с достатъчен брой инспектори и транспортно средство за осъществяване на проверки на място.

- Информационното обезпечаване на управлението на отпадъците в общината е на сравнително добро равнище. Документооборотът и обменът на информация се осъществяват по два начина – по електронен път и на хартиен носител.

Основните документи, в това число планове и програми, документи във връзка с определяне на цени на такси и услуги и заплащане на такса битови отпадъци, решения на Общинския съвет, договори с външни изпълнители, отчети за дейността и други са достъпни в локалната компютърна мрежа и достъп до тях имат всички служители на общината. Липсва обаче вътрешноведомствена уредба за информационното обезпечаване на управлението на отпадъците с ясно разписани задължения на структурните звена за събиране, обработка и предоставяне на информация в информационната система на общината, както и сроковете, съобразно специфичните нормативни и оперативни изисквания. Все още не е изградена интегрирана информационна система за управление на отпадъците, която да интегрира всички генерирани данни и документи в областта на отпадъците и да позволява автоматизирано въвеждане и обработка на данни.

Въвеждането на интегрирана информационна система за отпадъците ще обезпечи управлението на отпадъци с достоверни данни и надеждна информация, която е предпоставка за вземане на решения и за проследяване на напредъка на общината при изпълнение на мерките за подобряване на управлението на отпадъците и постигане на нормативно определените количествени цели.

3.8. ИНФОРМИРАНЕ НА ОБЩЕСТВЕННОСТТА ПО ВЪПРОСИТЕ НА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

- Община Перник има дългогодишен опит и устойчива практика за информиране на обществеността. На интернет страницата на общината предстои да бъде създадена добре структурирана и богата на информация секция „Екология“, в която да бъдат публикувани разнообразни данни относно различни аспекти от управление на отпадъците. Този систематизиран подход ще улесни достъпа на гражданите до полезна информация за отпадъците и тяхното управление. Общината прилага много добри практики за информиране на гражданите относно всички отпадъчни потоци, за които общината предоставя услуги директно или чрез външни организации.

- Тази дейност обаче не е достатъчна за стимулиране на населението да съблюдава задълженията относно управлението на генерираните битови отпадъци. Липсата на целенасочени кампании за повишаване на общественото разбиране относно управлението на отпадъците пречи да се намали общата незаинтересованост и неспазване на нормативните разпоредби относно отпадъците, които се явяват проблем в общината. Необходимо е общината да съчетае информационната дейност с провеждане на разяснителни кампании, организиране на целенасочени мероприятия и предоставяне на подходящи стимули за специфични целеви групи, с цел изграждане на екологосъобразни навици и поведение сред населението за предотвратяване, намаляване и разделно събиране на отпадъците.

3.9. ПРОГНОЗИ ЗА ОБРАЗУВАНИТЕ КОЛИЧЕСТВА ОТПАДЪЦИ И ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА ОТПАДЪЦИТЕ

Прогнозата за образуваните битови отпадъци в община Перник за периода до 2020г. е изготвена въз основа на два компонента – дългосрочна демографска прогноза за периода 2015-2070г. и норма на натрупване на отпадъци на 1 жител и прогноза за нарастването ѝ. В следващите таблици са представени обобщените резултати.

Демографска прогноза за община Перник (бр. жители) за периода 2015-2070г.

<i>(Брой жители)</i>												
<i>Община</i>	<i>I вариант (при хипотеза за конвергентност)</i>											
	<i>Години</i>											
	<i>2015</i>	<i>2020</i>	<i>2025</i>	<i>2030</i>	<i>2035</i>	<i>2040</i>	<i>2045</i>	<i>2050</i>	<i>2055</i>	<i>2060</i>	<i>2065</i>	<i>2070</i>
Перник	91240	85552	79900	74471	69312	64394	59675	55140	50801	46662	42736	39095

Този вариант се определя като реалистичен и е съобразен с нормативните изисквания на Европейския съюз за демографското и социално-икономическото развитие на страните членки.

<i>(Брой жители)</i>												
<i>Община</i>	<i>II вариант (относително ускоряване)</i>											
	<i>Години</i>											
	<i>2015</i>	<i>2020</i>	<i>2025</i>	<i>2030</i>	<i>2035</i>	<i>2040</i>	<i>2045</i>	<i>2050</i>	<i>2055</i>	<i>2060</i>	<i>2065</i>	<i>2070</i>
Перник	91423	86212	81213	76500	72087	67877	63794	59791	55919	52164	48531	45033

При този вариант се предполага, че демографското развитие ще протича при благоприятни социално-икономически процеси в страната.

<i>(Брой жители)</i>												
<i>Община</i>	<i>III вариант (относително забавяне)</i>											
	<i>Години</i>											
	<i>2015</i>	<i>2020</i>	<i>2025</i>	<i>2030</i>	<i>2035</i>	<i>2040</i>	<i>2045</i>	<i>2050</i>	<i>2055</i>	<i>2060</i>	<i>2065</i>	<i>2070</i>
Перник	91158	85221	79264	73468	67943	62662	57618	52795	48217	43883	39819	36124

При този вариант развитието на населението е прогнозирано при хипотези за неблагоприятни социално-икономически процеси в страната.

Прогнозна норма на натрупване за периода 2017-2020 г. (кг/ж./г.)

Прогнозни количества отпадъци по фракции спрямо Методика за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци на МОСВ. Тенденцията за намаляване на населението, спрямо прогнозите на НСИ, води и до намаляване на количеството отпадък във времето. Нормата на натрупване (НН) за периода е посочена съгласно морфологичен анализ на генерираните битови отпадъци на територията на град Перник, както следва:

Община Перник					
Година		2017	2018	2019	2020
Население	жители	88559	87249	85957	84685
НН	кг/ж/г	349,6	349,6	349,6	349,6
Общо отпадъци	т/год	30960	30502	30051	29606
Хранителни	т/год	9474	9334	9195	9059
Градински	т/год	3406	3355	3306	3257
Дървесни	т/год	650	641	631	622
Хартия	т/год	2910	2867	2825	2783
Картон	т/год	2539	2501	2464	2428
Пластмаса	т/год	4768	4697	4628	4559
Текстил	т/год	898	885	871	859
Гума	т/год	310	305	301	296
Кожа	т/год	310	305	301	296
Стъкло	т/год	2415	2379	2344	2309
Метали	т/год	619	610	601	592
Инертни	т/год	2477	2440	2404	2368
Опасни	т/год	186	183	180	178

- Прогнози относно постигане на целите за рециклиране на отпадъци от хартия, пластмаса, метал и стъкло, съгласно чл.31, ал.1, т.1 от ЗУО.

Изготвените прогнози показват, че община Перник ще е в състояние да изпълни заложените цели за рециклиране на отпадъците от хартия, пластмаса, метал и стъкло към 2017 г., 2018 г. и 2020г.

- Прогнози относно постигане на целите за разделно събиране и оползотворяване на битови биоотпадъци, с цели за 2017г. и 2020г.

Направената прогноза показва, че с предприемането на мерки за оползотворяване на зелените отпадъци от паркове и градини и градинските и дървесните отпадъци в състава на смесените битови отпадъци, община Перник ще постигне, дори може да преизпълни, нормативно определените цели за разделно събиране и оползотворяване на битовите биоотпадъци към края на програмния период.

- Прогнози относно постигане на целите за отклоняване на битови биоразградими отпадъци от депата.

Изготвената прогноза показва, че община Перник ще постигне годишните цели за отклоняване на битови биоразградими отпадъци от депата през целия период 2017-2020г.

- По експертна оценка количествата на образуваните строителни отпадъци не се очаква да се променят значително, тъй като общинският план за развитие на общината до 2020 г. не предвижда по-голямо развитие на строителния бранш от сегашното му състояние.

- Не се очаква увеличаване на посочените количества утайки от ПСОВ до 2020 г., тъй като прогнозите за населението за община Перник не показват ръст, от което зависи и количеството на утайките.

4. SWOT АНАЛИЗ

SWOT анализът е инструмент в планирането, който изхожда от идеята за разделянето на обекта на стратегическия анализ от средата, в която той функционира. Обектът на стратегически анализ се разглежда откъм неговите “силни страни” и “слаби страни”. Средата, в която функционира обектът на стратегически анализ, се диференцира на “възможности” и “заплахи”.

Силните страни (Strengths) са достижения, ресурс, умение или друго преимущество, което притежава секторът. Силната страна е отличителна компетенция, която дава сравнително предимство.

Слабите страни (Weaknesses) представляват ограниченията или недостигът на ресурси, умения и способности, които възпрепятстват развитието на сектора.

Възможностите (Opportunities) представляват най-благоприятните елементи на външната среда. Това са благоприятни външни фактори, от които секторът се възползва или би могъл да се възползва.

Заплахите (Threats) са най-неблагоприятните сегменти на външната среда. Те поставят най-големи бариери пред настоящото или бъдещото (желаното) състояние.

Въз основа на направените констатации и изводи от анализа на текущото състояние при управлението на отпадъците в община Перник беше направен SWOT анализ с цел да се отграничат силните страни и възможностите, свързани с управлението на отпадъците в общината, и да се планират цели и мерки за преодоляване на слабите страни и превръщане на заплахите във възможности. Направеният SWOT анализ на управлението на отпадъците в община Перник показва посочените по-долу резултати.

Силни страни

- Разработени са стратегически и нормативни документи, които се фокусират върху действия с цел решаване на съществуващите проблеми.
- Общината е осигурила модерна инфраструктура за предварително третиране и обезвреждане на смесените битови отпадъци.
- Община Перник е с умерено добри стойности по показателя „норма на натрупване на битови отпадъци на жител”.
- Общината е организирила прилагане на схемата за разширена отговорност на производителя за масово разпространени отпадъци, чрез партньорство с организациите за оползотворяване на МРО.
- Изградени са предпоставки за участието на обществеността в управлението на отпадъците – публични обсъждания, предоставяне на подробна информация и др.

Слаби страни

- Нивото на депониране на отпадъците е високо.
- Липсва инфраструктура за разделно събиране и оползотворяване на битовите биоотпадъци.
- Не са въведени механизми за защита на социално слабите слоеве от населението, което ограничава увеличаването на размера на такса битови отпадъци и осигуряване на финансови ресурси за инвестиции в сектора на управление на отпадъците.
- Съществуват пропуски в капацитета на общината за управление на отпадъците, свързани с информационното осигуряване и контролната дейност.
- Не се прилагат целенасочени мерки и стимули, които да допринесат за предотвратяване образуването на отпадъци.

Възможности

- Използване на финансовите инструменти на ЕС за решаване на проблемите, свързани с ефективното управление на отпадъците.
- Промяна на обществените нагласи в полза на екологосъобразно и ефективно управление на отпадъците.
- Нови ефективни технологии, позволяващи рециклиране и оползотворяване на отпадъците.

- *Работещи схеми за разширена отговорност на производителя за МРО в партньорство с общината.*

Заплахи

- *Подготвян от ЕК нов пакет за промени в европейското законодателство в сектор отпадъци с разширени като обхват и повишени като количествени изисквания цели за предотвратяване, рециклиране и оползотворяване на отпадъците и фактическа забрана на депонирането.*
- *Необходимите публични инвестиции и оперативни разходи за управление на отпадъците съобразно нормативните изисквания и достигане на набеязаните цели са значителни.*
- *Преминването към нови схеми за определяне на такса битови отпадъци, което да доведе до значително повишаване на такса битови отпадъци за населението.*

5. ЦЕЛИ И МЕРКИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО ИМ

5.1. Цели на Програмата

Отправна точка за определяне на стратегическите цели на Програмата за управление на отпадъците за периода до 2020 г. на община Перник са:

- целите на националната политика за управление на отпадъците и ефективно използване на ресурсите, респ. предвижданията на Националния план за управление на отпадъците 2014-2020 г.,
- направените изводи и препоръки от извършените анализи на текущото състояние на управлението на отпадъците на територията на община Перник, представени по-горе в т.2,
- SWOT анализът на управление на отпадъците, представен по-горе в т.3.

Целите на националната политика за управление на отпадъците и ефективното използване на ресурсите са посочени в националните нормативни и програмни документи за отпадъците. ЗУО и наредбите по прилагането му поставят конкретни количествени цели, които общините следва да изпълнят до 2020 г.:

- Рециклиране на битови отпадъци от хартия, картон, пластмаси, метали и стъкло:

- 2016 г. - мин. 25 % от общото им тегло;
- 2018 г. - мин. 40 % от общото им тегло;
- 2020 г. - мин. 50 % от общото им тегло.

- Рециклиране и оползотворяване на битовите биоотпадъци:

- 2016 г. - мин. 25 % от количеството битови биоотпадъци, образувани през 2014 г.
- 2020 г. - мин. 50 % от количеството битови биоотпадъци, образувани през 2014 г.

- Отклоняване на битови биоразградими отпадъци от депата:

- 2020 г. - до 35 % от общото количество на същите образувани отпадъци през 1995 г.

- Повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на отпадъци от строителството и от разрушаване на сгради, включително при насипни дейности чрез заместване на други материали с отпадъци, като отговорност на Възложителите на строителни дейности, както следва:

- до 1 януари 2016 г. - най-малко 35 на сто от общото тегло на отпадъците;
- до 1 януари 2018 г. - най-малко 55 на сто от общото тегло на отпадъците;
- до 1 януари 2020 г. - най-малко 70 на сто от общото тегло на отпадъците.

В съответствие с европейските практики и политика, с оглед стимулиране и ускоряване на процесите на рециклиране и оползотворяване на отпадъците държавата въведе икономически инструменти. Такъв инструмент са паричните отчисления за депониране на отпадъците, въведени чрез ЗУО, които стимулират общините да прилагат по-високите нива в йерархията за управление на отпадъците.

Размерът на отчисленията е нормативно определен и нараства в годините като за 2020 г. и всяка следваща година ще възлиза на 95 лв./т. За депата, които не отговарят на нормативните изисквания, отчисленията се заплащат в двоен размер, освен ако не отговарят на едно от двете условия, посочени в § 4 от допълнителните разпоредби на Наредбата за разделно събиране на биоотпадъците.

Освобождаването от отчисленията за депониране представлява много съществен стимул за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци от общините и по-конкретно:

- При изпълнение на целите за отпадъците от хартия, метал, пластмаса и стъкло, общините се освобождават от заплащане на 50% от финансовите отчисления за депониране на отпадъци.
- При изпълнение на целите за биоразградимите и за биоотпадъците, общините се освобождават от заплащане на 50% от отчисленията за депониране на отпадъци.

- Ако общините изпълнят двата вида цели, те се освобождават от заплащане на отчисленията за депониране.
 - При неизпълнение на изискванията за осигуряване от общините на площадки за предаване на разделно събрани отпадъци за населени места над 10 000 жит. отчисленията за депониране се увеличават с 15%.
- За депониране на строителни отпадъци се заплащат отчисления в същите размери, както посочените по-горе за битови отпадъци.

Общата цел на Програмата за управление на отпадъците до 2020 г. на община Перник е:

- Намаляване на вредното въздействие на отпадъците върху околната среда и човешкото здраве и подобряване ефективността на използване на отпадъците като ресурс.

Стратегическите цели са:

- **Стратегическа цел 1:** Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването на отпадъци.
- **Стратегическа цел 2:** Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депониране на отпадъци.
- **Стратегическа цел 3:** Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда.
- **Стратегическа цел 4:** Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците.

Целите на Програмата за управление на отпадъците до 2020 г. на община Перник са в синхрон с целите на Националния план за управление на отпадъците 2014-2020 г.

5.2. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ С ПОДПРОГРАМИ С МЕРКИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ЦЕЛИТЕ

В рамките на ПУО са разработени седем подпрограми, които чрез мерките, включени в тях, водят до изпълнението на четирите стратегически цели и на общата цел на ПУО.

Обща цел:

Намаляване на вредното въздействие на отпадъците върху околната среда и човешкото здраве и подобряване ефективността на използване на отпадъците като ресурс.

Стратегическа цел 1:

Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването на отпадъци

Подпрограма за предотвратяване образуването на отпадъци;

Подпрограма за разделно събиране и достигане на целите за рециклиране на битовите отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло;

Подпрограма за разделно събиране и постигане на целите за оползотворяване на битови биоразградими и биоотпадъци.

Стратегическа цел 2:

Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонирането на отпадъци

Подпрограма за намаляване и предотвратяване на риска от депониране на отпадъците;

Стратегическа цел 3:

Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда

Подпрограма за подобряване на административния капацитет;

Подпрограма за прилагане на разяснителни кампании и информирание на обществеността по въпросите на управление на отпадъците.

Стратегическа цел 4:

Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците

Всяка от подпрограмите съдържа кратка въвеждаща текстова част, в която са представени ключови изисквания, предизвикателства и оперативни цели, както и основни съображения, свързани с постигане на целите. Мерките за постигане на оперативните и стратегическите цели са изготвени в табличен вид съгласно Методологичните указания за разработване на план за действие на Методологията за стратегическо планиране в Република България, разработена от Съвета за административна реформа към Министерски съвет (2010 г.).

Мерките могат да се групират и като инвестиционни мерки и неинвестиционни мерки, или т.нар. "меки" мерки. Някои от мерките имат т.нар. хоризонтален характер, т.е. допринасят за постигането не само на оперативната цел на конкретна подпрограма, към която те са най-пряко свързани, а и за постигането на целите на други подпрограми.

Примери за такива мерки са голяма част от мерките, включени в Подпрограмата за подобряване на административния капацитет и в Подпрограмата за информирание на обществеността.

Инвестиционните мерки са ограничени на брой, тъй като част от инвестиционните дейности в общината са в напреднала фаза или приключени до приемане на Програмата, което е видно в анализите на текущото състояние на управлението на отпадъците. В рамките на времеви период на Програмата трябва да се осигури необходимата инфраструктура за разделно събиране и оползотворяване на битовите биоразградими и биоотпадъци, да се довърши започнатата рекултивация на общинското депо за смесени битови отпадъци и да се закрият нерегламентирани сметища.

Неинвестиционните мерки включват разнообразни дейности, в т.ч. относно нормативни промени, подобряване на административен капацитет, подготовка на проекти, информационни кампании и др.

Индикативният бюджет на Програмата за управление на отпадъците до 2020 г. на община Перник е 4 328 000 лева. Мерките в подпрограмите са устойчивостени на базата на информация за изпълнението на сходни дейности и експертни допускания. За част от мерките не е предвиден бюджет, тъй като те се финансират в рамките на обичайния бюджет на общината за съответната бюджетна година – основно това са мерки от организационен, процедурен и нормативен характер. Индикативният бюджет на отделните подпрограми за управление на отпадъците е посочен в следващата таблица.

Индикативен бюджет на ПУО до 2020 г. на община Перник (в лв.)

	ИБ на ПУО до 2020 г.	Лв.
1	Подпрограма за предотвратяване образуването на отпадъци	110 000
2	Подпрограма за разделно събиране и достигане на целите за рециклиране на битовите отпадъци най-малко от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло	100 000
3	Подпрограма за разделно събиране и достигане на целите за оползотворяване на битови биоразградими и биоотпадъци	3 508 000
4	Подпрограма за предотвратяване и намаляване на риска от депониране на отпадъците	560 000
5	Подпрограма за управление на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради	50 000

6	<i>Подпрограма за подобряване на административния капацитет</i>	117 000
7	<i>Подпрограма за прилагане на разяснителни кампании и информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците</i>	89 000
	<i>Общо:</i>	4 328 000

5.2.1. ПОДПРОГРАМА ЗА ПРЕДОТВРЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИ

ЗУО изисква кметовете на общини да разработят и изпълняват програма за управление на отпадъците за територията на съответната община, съответстваща на структурата и съдържанието на Националния план за управление на отпадъците.

Неразделна част от НПУО 2014-2020 г. е първата Национална програма за предотвратяване образуването на отпадъци, разработена съгласно изискванията на ЗУО.

Съгласно изискването за съответствие на структура и съдържание, общинските програми за управление на отпадъците също трябва да съдържат програма за предотвратяване образуването на отпадъци.

Именно в изпълнение на това изискване на ЗУО, община Перник разработи настоящата Подпрограма за предотвратяване образуването на отпадъци (ППОО) като неразделна част от Програмата за управление на отпадъците 2017-2020 г. Общината досега е планирала и изпълнявала спорадични мерки за предотвратяване образуването на отпадъци. Настоящата програма за предотвратяване образуването на отпадъци на община Перник предвиждат конкретни взаимнообвързани мерки.

Предотвратяване образуването на отпадъци – определение и място в йерархията за управление на отпадъците

Предотвратяването на отпадъци стои най-високо в йерархията за управление на отпадъците.

В европейското и съответстващото българско законодателство дефиницията за предотвратяване образуването на отпадъци е:

“Мерките, взети преди веществото, материалът или продуктът да стане отпадък, с което се намалява:

- количеството отпадъци, включително чрез повторната употреба на продуктите или удължаването на жизнения им цикъл;
- вредното въздействие от образуваните отпадъци върху околната среда и човешкото здраве; или
- съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите”.

Както показва дефиницията, предотвратяването може да бъде количествено и качествено. Чрез количественото предотвратяване се намалява количеството образувани отпадъци, а при качественото предотвратяване се намалява съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите. Двама вида предотвратяване са тясно свързани и не трябва да се разглеждат като независими, а по-скоро като взаимно допълващи се. Неправилно е да се смята, че ако отпадъкът или неговото третиране само по себе си няма вредно въздействие, то този отпадък не трябва да се предотвратява, тъй като по време на самото третиране на отпадъците се изразходват енергия, вода и други ресурси. Само в случай, че даден продукт не бъде произведен, то той не би се превърнал в отпадък, т.е. в случая на 100 % количествено предотвратяване няма да има нужда и от качествено предотвратяване. Тъй като обаче това е нереалистично, е ясно, че за всеки продукт трябва да се прилагат и двата аспекта. Когато няма количествено предотвратяване, това не означава, че не трябва да има качествено и обратно.

Предотвратяването на образуването на отпадъци означава да не възникват отпадъци, да не се произвеждат продукти, които после да трябва да бъдат рециклирани или обезвреждани, да се планира така закупуването и потреблението на продукти, че да се изхвърлят възможно най-малко отпадъци вследствие на потреблението, защото всяко третиране на вече възникнали отпадъци е свързано с известни натоварвания за околната среда, тъй като отпадъкът не изчезва, а само се променя като вещество. Дори и в най- добрия случай, когато отпадъците се оползотворяват, възникват натоварвания поради употребата на енергия и вода за производствения процес. Поради това най-адекватното противодействие на проблемите с отпадъците са действията преди образуването на отпадъци, а именно предотвратяването на образуването на отпадъци.

Едновременно с това, предотвратяването на отпадъците е и съществен принос към отдавна необходимия преход към ефективно използване на ресурсите. По-продължителното ползване на продуктите или пък многократната употреба на продукти, които обичайно се изхвърлят след единствена употреба, водят не само до намаляване на количеството отпадъци, но и до намалено използване на

природните ресурси. Следователно изпълнението на мерките за предотвратяване на отпадъците допринася за постигане на европейските и националните цели за ефективно използване на ресурсите.

Този преход обаче трябва да бъде направен така, че да не води до намаляване на благосъстоянието и на икономическия растеж. Тоест, не става въпрос за това да има конкуренция между екологичните и икономическите политики, а да се използва икономиката за постигане на екологичните изисквания. В този контекст мерките за предотвратяване или минимизиране образуването на отпадъците са от съществено значение за ограничаване изчерпването на първичните ресурси и климатичните промени.

Предотвратяването е хоризонтална мярка, която обхваща всички фази на жизнения цикъл на материала или продукта – добив, производство, разпространение и потребление. Колкото по-рано се реализират мерките по предотвратяване, толкова по-ефективни ще бъдат. В този смисъл мерки, предприети във фазата на дизайн и пред-дизайна, биха имали по-голям положителен ефект. Предотвратяване по време на дизайна означава да се предприемат мерки още във фазата на вземане на техническите решения при проектиране. Това включва не само еко-дизайн на продуктите, но и стратегическо развитие от гледна точка на икономически показатели, позиция на пазара, планиране на разходи и пр., както и използване на технологии, изискващи по-малко материал, влагане на по-малко опасни субстанции, по-малко опаковки, по-рядко преместване и по-малко складиране. Предотвратяването на отпадъците може да включва и действия след като даден продукт е достигнал края на жизнения си цикъл – вместо да го изхвърля, потребителят може да помисли за варианти за неговата повторна употреба.

Ползи от предотвратяването на отпадъци

Екологичните ползи от предотвратяването на отпадъците включват спестяване на ценни природни ресурси и свързаното с това въздействие върху околната среда от извличането и преработката на тези ресурси, намаляване на количеството консумирана енергия и емисиите парникови газове, образувани вследствие събирането, транспортирането и третирането на отпадъците.

Икономическите ползи от намаляването на отпадъците са значими, тъй като то води до намаляване на разходите в общинския бюджет. Предвид все по-високите изисквания на европейското и националното законодателство в сектор отпадъци и задълженията на общините да постигнат определени количествени цели, разходите за управление на отпадъците отнемат значителен ресурс от бюджета на общината.

На индивидуално ниво, намаляването на отпадъците също носи икономически ползи, макар че в България все още те не могат да се оценят като съществени предвид факта, че таксата за битовите отпадъци масово не се определя на база на изхвърленото количество отпадък. Генерирането на по-малко отпадъци освобождава финансов ресурс на домакинствата за потенциално по-икономически продуктивни начинания – по-ниската и екологосъобразна консумация води до използване на по-малко финансови средства за закупуване на продукти, които се превръщат в отпадък.

Мерки за предотвратяване образуването на отпадъци

Генералната стратегическа цел на страната в сферата на управление на отпадъците, поставена в Националния план за управление на отпадъците 2014-2020 г., е „Общество и бизнес, които не генерират отпадъци“. Предотвратяването на образуването на отпадъци има ключова роля за постигане на националната генерална цел.

Община Перник ще прилага разнообразни мерки за предотвратяване на образуването на отпадъци, условно обобщени в три категории - информация, насърчаване и регулиране.

В Приложение №4 към чл. 50, ал. 3, т. 2 на ЗУО са изброени 16 примерни мерки за предотвратяване на отпадъци. Няколко от тези мерки са относими към компетенциите на местните власти и ще бъдат приложени от община Перник.

А. Регулиране

Община Перник ще въведе регулаторни механизми, които имат за цел да намалят образуването на отпадъци.

A.1. Провеждане на зелени обществени поръчки

В своето съобщение „Обществени поръчки за по-добра околна среда“ (СОМ (2008) 400) Европейската комисия определя зелените обществени поръчки като процедура, чрез която публичните органи се стремят да получат продукти, услуги и строителни работи с намалено въздействие върху околната среда през целия им жизнен цикъл, вместо продукти, услуги и строителни работи със същата основна функция, които иначе биха били предоставяни. В съобщението се препоръчва определяне на общи критерии за „зелените“ обществени поръчки, като по този начин се постигне прилагане на единен подход от страните членки, за да не се нарушава конкуренцията на пазара на Общността. Европейската комисия разработи и критерии за различни стоки и услуги, които тя счита за най-подходящи при възлагане на обществени поръчки за тези стоки и услуги.

Според българското и европейското законодателство за обществени поръчки при възлагането им офертите може да се оценяват по два начина - или само на база най-ниска цена, или на база „икономически най-изгодна“ оферта, като при втория начин се вземат предвид и други критерии за възлагане, в допълнение на цената. Тъй като критерият „икономически най-изгодна оферта“ винаги се състои от два или повече подкритерия, те могат да включват екологични критерии.

Поетапно при подготовка и провеждане на обществени поръчки, община Перник ще включва критерии за защита на околната среда и предотвратяване образуването на отпадъци. На етап подготовка на обществена поръчка общината ще изготвя ясни и точни технически спецификации, ще определя критерии за подбор съобразно насоките, посочени в Наръчника за обществени поръчки „Купувайте, като се съобразявате с околната среда“, публикуван от АОП, и в критериите, разработени от ЕК за различни стоки и услуги, и ще определя подходящи критерии за екологосъобразно управление като база за сравнение на кандидатите.

Целта е в края на 2020 г. 10% от проведените обществени поръчки от община Перник да са "зелени". Тъй като това изисква специфичен капацитет, с какъвто в момента общината не разполага, в Подпрограмата за подобряване на административния капацитет се предвижда участие на служители от общинската администрация в специализирано обучение по темата за „зелени“ обществени поръчки.

A.2. Такса битови отпадъци

Към момента в община Перник размерът на такса битови отпадъци за домакинствата и за бизнеса не се определя на основата на количество изхвърлени отпадъци, а на база на оценка на имотите и активите. Заплащането на ТБО по схемата „Плащай колкото изхвърляш“ е икономически инструмент, който стимулира населението и бизнеса да намаляват генерираните от тях отпадъци.

В комбинация с други мерки и информационни кампании относно техники за предотвратяване на отпадъците, въвеждането на заплащане на ТБО според количеството ще допринесе за намаляване на образуваните отпадъци в общината. В периода на Програмата община Перник, в зависимост от решението на национално ниво относно начина на определяне на ТБО, ще направи анализ, вкл. финансов, на най-подходящия начин за определяне на таксата съобразно количеството изхвърлени отпадъци, ще направи промени в Наредбата за определяне и администриране на местните такси и цени на услуги на територията на община Перник и ще разширява прилагането на схемата „плащай колкото изхвърляш“ сред населението и бизнеса.

Б. Информация

Предотвратяването на образуване на отпадъци и свързаното с това намаляване на количеството генерирани отпадъци може да е успешно само при участие на всички заинтересовани страни. За целта е необходимо повишаване на общественото съзнание за екологосъобразно отношение към ресурсите и необходимостта от предотвратяване на отпадъците.

Б.1. Провеждане на разяснителни кампании и предоставяне на информация, насочена към широката общественост като цяло или към специфични групи потребители

Община Перник ще провежда периодични информационни кампании сред населението и бизнеса за предотвратяване на битови отпадъци, като ще предоставя информация за същността и ползите от предотвратяването, различни техники за предотвратяване, вкл. на отпадъци от хартия, пластмаса, хранителни и градински отпадъци, и други. Провежданите кампании ще бъдат насочени както към обществеността като цяло, така и към специфични целеви групи, като приоритет ще бъде включване на темата в класните и извънкласните дейности на училищата на територията на общината. Част от

информационните кампании ще включват ежегодно организирани на общински базари за размяна на различни стоки с цел насърчаване повторната употреба.

Б.2. Провеждане на обучение за малкия и средния бизнес относно техники за предотвратяване на отпадъци

Преобладаващата част от фирмите, които функционират на територията на община Перник, се класифицират като микро- и малки фирми. В общината съществуват редица търговски фирми, осъществяващи търговия на едро и дребно, предприятия на хранително-вкусовата промишленост, административни офиси на фирми, заведения за обществено хранене и други. С цел повишаване на познанията сред фирмите относно ефективно използване на ресурсите и намаляване на генерираните отпадъци от тяхната дейност, община Перник ще работи в сътрудничество с местния бизнес за разработване и провеждане на обучение на служителите във фирмите за предотвратяване и намаляване на количествата на отпадъците. Общината ще разработи чрез възлагане обучителен модул за предотвратяване на различни потоци отпадъци и ще организира обучение в партньорство с бизнес-организациите в община Перник.

В. Насърчаване

Община Перник ще стимулира промени в поведението на населението чрез предоставяне на финансова и логистична подкрепа за полезни действия за предотвратяване на образуването на отпадъци, включително повторна употреба, домашно компостиране и други инициативи.

В.1. Домашно компостиране

Домашното компостиране е една от предпочитаните и най-ползени от екологична гледна точка мерки за намаляване на биоразградимите отпадъци. Чрез него домакинствата могат да оползотворят голяма част от хранителните и градинските си отпадъци. По този начин се спестяват ресурси за събиране, транспортиране и оползотворяване на тези отпадъци и се намаляват вредните емисии парникови газове. Общината ще насърчи извършването на домашно компостиране, като проведе разяснителни мероприятия за ползите и техниките за компостиране на градинските и хранителните отпадъци от дома и ще раздаде безплатно съдове за домашно компостиране.

№	Мерки/Дейности	Бюджет	Източник на финансиране	Срок за реализация	Индикатори за изпълнение	Очаквани резултати	Отговорност за изпълнение
1.1.1	Мониторинг на изпълнение на включените в програмата мерки за предотвратяване образуването на отпадъци		общински бюджет	2017-2020	% изпълнени/в процес на изпълнение мерки	Всички мерки за ПОО, включени в Програмата, са изпълнени до края на 2020 г.	Отдел „ИЕО“
1.1.2	Подготовка и провеждане на "зелени" обществени поръчки общински		общински бюджет	2017-2020	брой проведени „зелени“ обществени поръчки	Към края на 2020 г. 10% от обществените поръчки в общината са „зелени“	Кмет
1.1.3	Промени в Наредбата за определяне и администриране на местните такси и цени на услуги относно определяне ТБО на база количество отпадъци		общински бюджет	2017	въведен икономически стимул за намаляване образуването на отпадъци	Изготвен анализ на потребителите Подготвени проекто-текстове в Наредбата Приети промени в Наредбата за определяне ТБО на база количество изхвърлени отпадъци	Отдел „ИЕО“ в партньорство с финансист и юрист в Общината Общински съвет
1.1.4	Провеждане на	24 000	средства от	2017-2020	брой	проведени най-	Отдел „ИЕО“

	периодични информационни кампании		отчисления по чл. 64 от ЗУО спонсорство от партньори		проведени мероприятия брой участници	малко б информационни кампании	съвместно със служителя за връзки с обществеността
--	-----------------------------------	--	--	--	--------------------------------------	--------------------------------	--

№	Мерки/Дейности	Бюджет	Източник на финансиране	Срок за реализация	Индикатори за изпълнение	Очаквани резултати	Отговорност за изпълнение
1.2.1	Провеждане на обучения за малкия и средния бизнес относно техники за предотвратяване на отпадъци в партньорство с бизнеса	6000	средства от отчисления по чл. 64 от ЗУО спонсорство от партньори	2016-2018	брой проведени обучения брой обучени представители на малкия и средния бизнес	повишено разбиране сред бизнеса относно ползите и начините за предотвратяване на отпадъци	Зам.кмет „Строителство и УТ“
1.2.2	Провеждане на разяснителни мероприятия за прилагане на домашно компостиране	5000	общински бюджет	2017-2019	Брой проведени Мероприятия	Населението е информирано за ползите от домашното компостиране и техника за прилагането му Проведени минимум 3 разяснителни мероприятия за домашно компостиране	Отдел „ИЕО“ съвместно със служителя за връзки с обществеността
1.2.3	Предоставяне на съдове за домашно компостиране на домакинства	75 000	общински бюджет, отчисления по чл. 64 от ЗУО	2017-2020	Брой домакинства, прилагащи домашно компостиране	Предотвратени отпадъци чрез прилагане на домашно компостиране от домакинства 500 домакинства да прилагат домашно компостиране	Зам.кмет „Строителство и УТ“

5.2.2. ПОДПРОГРАМА ЗА РАЗДЕЛНО СЪБИРАНЕ И ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ НА БИТОВИ ОТПАДЪЦИ ОТ ХАРТИЯ И КАРТОН, МЕТАЛИ, ПЛАСТМАСА И СТЪКЛО

Съгласно ЗУО системите за разделно събиране на отпадъците от хартия, метал, пластмаса и стъкло, включително отпадъците от опаковки от хартия, метал, пластмаса и стъкло, трябва да обхванат задължително всички населени места с население, по-голямо от 5000 жители, и курортните населени места. За тези населени места законът изисква отпадъците от хартия и картон, стъкло, пластмаси и метал, образувани от търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради да се събират разделно в съответствие с реда и условията, регламентирани с Наредбите на общините за управление на отпадъците. За община Перник това задължително изискване се отнася за град Перник, който е с над 5000 жители.

Мерките, предвидени в плана за действие към настоящата подпрограма отчитат вече предприетите от общината действия и обхващат за в бъдеще всички възможни форми за увеличаване на количествата разделно събрани и рециклирани отпадъци от хартия и картон, пластмаса, метали и стъкло.

Община Перник предприе някои първоначални действия за разделно събиране и рециклиране на битовите отпадъци. По-конкретно, общината организира разделно събиране на отпадъците от опаковки от хартия и картон, пластмаса, стъкло и метали чрез сключване на договор с организацията за оползотворяване на отпадъци от опаковки „Екопак“ АД. Общият обем на осигурените от организацията и разположени на територията на общината контейнери отговаря на изискванията на Наредбата за опаковки и отпадъците от опаковки спрямо обслужвания брой население.

Необходимо е, обаче, да се подобри ефективността на системата, тъй като все още количествата отпадъци, събрани чрез системата са недостатъчни.

Общините от РСУО Перник, в т.ч. и община Перник, предприеха своевременно действия и в края на 2015 г. сключиха договор до 2020 г. за предварително третиране на постъпващите на регионалното депо смесени битови отпадъци чрез сепариране на сепарираща инсталация, разположена в близост до регионалното депо, на полезните компоненти от отпадъците - хартия и картон, метали, пластмаса, стъкло и др. На същата инсталация може да се извърши и допълнително сортиране преди предаване за рециклиране и на отпадъците от опаковки, разделно събрани на територията на общините от РСУО Перник чрез системата на цветните контейнери. Към изпълнителя е поставено и изискване за отчетност към общините, в т.ч. за сепарирани и предадени за рециклиране и оползотворяване и предадени за крайно обезвреждане остатъчни отпадъци, на вход, на изход и т.н., съгласно изискванията на нормативната уредба за отчетност на отпадъците.

При създаване на условия в гр. Перник за изграждане или ползване на вече изградена инсталация за предварително третиране на битови отпадъци чрез сепариране, община Перник може да насочи битовите отпадъци от територията на общината към нея с цел намаляване на транспортните разходи до РДБО Перник.

Община Перник е в процес на проучване на възможностите за осигуряване на общинска площадка по чл.19, ал.3, т.11 от ЗУО за предаване от граждани и фирми и временно съхранение на рециклируеми отпадъци от хартия и картон, пластмаси и стъкло, черни и цветни метали, НУБА, ИУЕЕО. Все още обаче общината не е оползотворила достатъчно възможностите за събиране на допълнителни количества разделно събрани отпадъци на обособена площадка, включително при специално организирани от общината няколко пъти годишно мероприятия за предаване на разделно събрани такива отпадъци от фирми, образователни и други подобни организации, администрации, а така също и от граждани.

Възможно е мероприятията, организирани от общината, да са в рамките на информационни и образователни кампании по управление на отпадъците, като общината осигурява, например, събирането и извозването на отпадъци до общинската площадка, като се учреди и награден фонд и др.

Общината не е сключила договори с организации за оползотворяване на другите видове масово разпространени отпадъци (НУБА и ИУЕЕО). Общината следва да изисква информация от всички

организации за количествата събрани от територията на общината отпадъци, което ще позволи на общината да ги отчита при изпълнението на целите за рециклиране. Отпадъците от НУБА и ИУЕЕО също се отчитат за изпълнение на целите от общините за рециклиране на битовите отпадъци.

Възложеният проект от община Перник за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци също има важно значение за прецизиране на количествата по потоци битови отпадъци, вземане на важни управленски решения и отчитане на изпълнението на целите за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци.

На територията на община Перник има и няколко пункта за приемане на вторични суровини, но информация от тях все още не се подава в общината, поради което този поток отпадъци все още не се отчита, но трябва да се обхване от информационната система за отпадъците от общината.

В новата общинска Наредба за управление на отпадъците, са включени основни изисквания, свързани с разделното събиране на отпадъците от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло. Необходимо е обаче наредбата да бъде допълнена с някои разпоредби, с които да се установи нормативна основа за подобряване на системата за разделно събиране на разглеждания поток битови отпадъци:

- предоставянето на информация на общината от всички организации за оползотворяване и лица, притежаващи разрешително по ЗУО да представят информация на общината за събраните и предадени за рециклиране отпадъци

- задължение на общината да организира, няколко пъти годишно кампании за доброволно предаване на разделно събрани отпадъци

- изискване общината да изгради и поддържа електронна интегрирана информационна система за битовите отпадъци, в т.ч. модул за отпадъците от хартия и картон, метали пластмаса и стъкло;

- издаване на заповед от кмета на общината, с която да се регламентира детайлно обхватът на системата, графикът и изискванията към разделното събиране, пакетиране и предаване на отпадъците от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло от търговски обекти, стопански и административни сгради и институции;

- контрол от общинската администрация за спазване на изискванията за разделно събиране на рециклируемите отпадъци и глоби за неспазването им.

В тази подпрограма не са включени част от мерките, които имат пряка връзка с постигане на специфичните ѝ цели, но са тематично отнесени в други подпрограми в рамките на настоящата Програма за управление на отпадъците до 2020 г. на община Перник, тъй като имат хоризонтален характер и допринасят за постигането на няколко стратегически и оперативни цели на програмата. Пряко отношение към постигане на специфичната цел на настоящата подпрограмата са мерките от другите подпрограми, свързани с:

- осъществяване на постоянни и широкообхватни информационните кампании за ползите от разделното събиране на отпадъците, в т.ч. и за населението и бизнеса на общината и насърчаване на населението и юридическите лица да събират разделно отпадъците;

- където е възможно определянето на ТБО, по-пряко свързано с количествата изхвърлени отпадъци, но след въвеждане на методиката на национално ниво и влизане в сила на националните нормативни изисквания за определяне на ТБО по нов подход и въвеждане на намален размер на таксата за включване в системите за разделно събиране;

- внедряване в общината на интегрирана електронна информационна система за отпадъците, чрез която ще се събират данни за отпадъците, вкл. за разделно събраните и за предадените за рециклиране отпадъци от хартия и картон, стъкло, пластмаса и метал, за проследяване на степента на постигане на целите и вземане на съответните управленски решения;

- организиране и подобряване на контрола от страна на общината за спазване на изискванията от задължените лица да предоставят информация на общината за разделно събраните рециклируеми отпадъци и за изпълнение на изискванията за разделно събиране на рециклируемите отпадъци

- осигуряване на инспектори за контрол и обучителни мерки за поддържане и подобряване на капацитета на администрацията и контролиращите инспектори на общината;

- извършване на нов морфологичен анализ на отпадъците след 5 години, съгласно изискванията на ЗУО.

Реализацията на мерките от настоящата подпрограма и релевантните мерки от други подпрограми на ПУО до 2020 г. на община Перник ще доведат до подобряване на услугите на населението по управление

на битовите отпадъци, ефективно използване на отпадъците като ресурс и намаляване на финансовата тежест за общината от заплащането на нарастващите в години отчисления за депониране.

№	Мерки/Дейности	Бюджет	Източник на финансиране	Срок за реализация	Индикатори за изпълнение	Очаквани резултати	Отговорност за изпълнение
2.1.1	Осигуряване на общинска площадка за доброволно предаване на разделно събрани битови отпадъци от домакинствата и подобни на домакинствата източници, вкл. от хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло и др.	80 000 (Сумата е само индикативна и ще бъде определена след одобряването на площадката, проектирането и остойностяването на проекта и в зависимост от правилата на ОПОС 2014-2020 г.)	ОПОС 2014-2020/Общински бюджет/ отчисления за депониране по чл.64 от ЗУО	2018	Осигурена възможност населението и фирмите да предават разделно събрани битови отпадъци	Технически, финансови и административни процедури за осигуряване на площадката Площадката е функционираща	Зам.кмет „Строителство и УТ“
2.1.2	Проучване за възможности за сключване на договор за предварително третиране на смесени битови отпадъци чрез сепариране на инсталация на територията на община Перник с цел намаляване на транспортните разходи до регионалното депо.		Общински бюджет	2020	Общината е осигурила сепариране на смесените битови отпадъци.	Етапи на проучване и сключване на договор Проучени възможности и при възможност сключен договор	Зам.кмет „Строителство и УТ“
2.1.3	Въвеждане в общинската Наредба за управление на отпадъците на задължение за всички организации и фирми, които събират и предават за рециклиране и оползотворяване разделно събрани отпадъци да се регистрират в общината и да предоставят ежегодно		Общински бюджет	2017	Лицата са задължени да предоставят информация на общината, свързана с изпълнение на целите за рециклиране на отпадъците	Етапи на процедурата за допълнение на Наредбата за управление на отпадъците Приети допълнения в Наредбата за управление на отпадъците	Отдел „ИЕО“ в партньорство с финансист и юрист в Общината Общински съвет

	информация на общината по формат, срокове и ред, определени със заповед на кмета на общината						
--	--	--	--	--	--	--	--

№	Мерки/Деиности	Бюджет	Източник на финансиране	Срок за реализация	Индикатори за изпълнение	Очаквани резултати	Отговорност за изпълнение
2.2.1	Идентифициране, съставяне и актуализация на списък на лицата, задължени да предават информация на общината за разделно събраните и предадени за рециклиране отпадъци.		Общински бюджет	2017-2020	Общината разполага с информация за задължените за предаване информация лица	Етапи на съставяне на списъци и събиране на информация и Създаден списък със задължените да предават информация лица	Н-к Отдел „ИЕО“
2.2.2	Ежегодна обработка на информация от ОО/фирми и др. юридически лица за разделно събрани и предадени за рециклиране отпадъци и контрол за предоставянето на информация от задължените лица.		Общински бюджет	2017-2020	Общината разполага с информация за количествата разделно събрани отпадъци на територията на общината	Дял на ОО/фирми и юридически лица, които са представили навременна и пълна информация Всички задължени ОО/фирми и юридически лица са представили навременна и пълна информация	Н-к Отдел „ИЕО“
2.2.3	Разработване и издаване на заповед на кмета на общината за изискванията, реда и условията за разделно събиране, пакетиране и предаване на отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло от стопански, търговски и административни обекти		Общински бюджет	2017-2020	Увеличаване на количествата разделно събрани отпадъци от юридическите лица	Етапи на подготовка на заповедта Издадена и публикувана заповед на кмета на общината	Зам.кмет „Строителство и УТ“
2.2.4	Ежегодно организиране и провеждане от общината на	20 000	Общински бюджет, отчисления по чл.64 от ЗУО	2017-2020	Допълнителни количества разделно събрани	Най-малко 4 пъти в годината са организирани	Началник Отдел „ИЕО“ Служител за връзки с

	кампани през текущата година за предаване от граждани и юридически лица на разделно събрани отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло				отпадъци Брой организирани кампании от общината	кампани	обществеността
--	---	--	--	--	--	---------	----------------

№	Мерки/Дейности	Бюджет	Източник на финансиране	Срок за реализация	Индикатори за изпълнение	Очаквани резултати	Отговорност за изпълнение
2.3.1	Сключване на нов договор с организацията за оползотворяване на отпадъци от опаковки за осигуряване на контейнери и техника за извозване, преди изтичане на настоящия договор, в съответствие с решенията на общото събрание на РСУО		Общински бюджет	2020	Общината разполага с допълнителни количества разделно събирани и рециклирани битови отпадъци	Етапи на проучване и сключване/допълване на договора Сключен/допълнен договор с организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки	Зам.кмет „Строителство и УТ“
2.3.2	Сключване на договори с организации за оползотворяване на НУБА и на ИУЕЕО преди изтичане на действащите договори		Общински бюджет	2018	Допълнително отчетени количества рециклирани отпадъци от общината за достигане на целите за рециклиране на битовите отпадъци	Етапи на преговори и сключване на договорите Сключени договори	Зам.кмет „Строителство и УТ“
2.3.3	Ежегодно планиране и осъществяване на тематични проверки за изпълнение на изискванията за разделно събиране на отпадъците		Общински бюджет	2016-2020	Изготвен доклад до кмета за подобрени резултати от системата за разделно събиране от осъществения контрол Брой осъществени тематични проверки	Осъществени ежегодно проверки във всички квартали на града	Н-к Отдел „ИЕО“

5.2.3. ПОДПРОГРАМА ЗА РАЗДЕЛНО СЪБИРАНЕ И ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА БИТОВИ БИОРАЗГРАДИМИ И БИООТПАДЪЦИ

Целите за оползотворяване на биоотпадъците се считат за изпълнени от общините при условие, че биоотпадъците се събират разделно при източника на образуване, транспортирани и предадени за оползотворяване. В допълнение наредбата за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци (приета с ПМС № 20 от 25.01.2017 г., обн. ДВ. бр.11 от 31 януари 2017г.) изисква кметовете на общини да осигурят цялото количество образувани биоотпадъци от поддържането на обществени площи, паркове и градини на територията на съответната община да се събират разделно и оползотворяват.

Биоотпадъците, преработени чрез домашно компостиране, се считат от законодателството за предотвратени отпадъци. Това подпомага за изпълнението на целите за намаляване на количествата депонирани биоразградими отпадъци, но тези биоотпадъци не се отчитат за изпълнение на целите за биоотпадъците.

За да постигне целта относно управлението на биоразградимите отпадъци и биоотпадъците до 2020 г. община Перник си поставя амбициозната цел да изпълни настоящата подпрограма като много важна част от Програмата за управление на отпадъците на общината до 2020 г.

Община Перник предприе стъпки за подобряване на управлението на биоотпадъците:

Извършен е морфологичен анализ на битовите отпадъци, в съответствие с Методиката на МОСВ, който дава актуална информация за генерираните биоразградими битови отпадъци и биоотпадъци по отделни отпадъчни потоци.

Започнати са действия по осигуряване на подходяща площадка на територията на общината, във връзка с бъдещите дейности по компостиране на зелените отпадъци.

Приета е нова Наредба за управление на отпадъците на територията на община Перник, в която е разработен отделен раздел за управление на битовите биоразградими отпадъци, в т.ч. на биоотпадъците, и са регламентирани детайлно задълженията на общината, на населението и на юридическите лица относно системите за разделно събиране на тези отпадъци.

Ключови предпоставки община Перник да изпълни целите за рециклиране на биоотпадъците и за намаляване към 2020 г. на количествата депонирани биоразградими отпадъци са няколко групи ключови мерки:

- Организиране на разделно събиране на зелените отпадъци от обществените паркове, градини, гробищни паркове, улични дървета;
- Организиране на разделно събиране на зелените отпадъци от зелени пространства, собственост на юридически лица – фирми, институции, организации;
- Организиране и популяризиране на разделно събиране на зелени отпадъци от домакинствата в квартали с ниско застрояване и дворове, както и близки до Перник населени места;
- Организиране на разделно събиране на биоотпадъците от пазарите;
- Осигуряване на контейнери за разделно събиране на зелените отпадъци и техника за извозването им;
- Изграждане на компостираща инсталация за зелените отпадъци от община Перник;
- Изготвяне и изпълнение на план за осигуряване на качеството на компоста.

В настоящата подпрограмата не са включени мерките, които имат принос за постигане на оперативните цели на подпрограмата, но са включени в други подпрограми на настоящата Програма, тъй като имат хоризонтален характер и допринасят за постигането на повече от една стратегическа цел. Пряко отношение към постигане на набелязаните цели на настоящата подпрограмата са мерките от други подпрограми, свързани с:

- осъществяване на периодични информационните кампании за предотвратяване на отпадъците и за насърчаване на населението и бизнеса да събира разделно отпадъците и за активно предоставяне на информация за битовите отпадъци;

- извършване на ново проучване за морфологичния състав на битовите отпадъци през 2020 г. в съответствие с изискванията на нормативната уредба (на всеки 5 години);
- определяне на такса битови отпадъци, по-пряко свързано с количествата изхвърлени отпадъци, но след приемане на национална методика и влизане в сила на националните разпоредби за промени в начина на определяне на ТБО;
- внедряване в общината на интегрирана електронна информационна система за отпадъците, в т.ч. и модул за биоразградимите и за биоотпадъците;
- събиране на информация и съставяне на отчети за изпълнение на целите за битовите отпадъци и представянето им пред компетентните органи;
- обучителни програми за поддържане и подобряване на капацитета на администрацията и контролиращите инспектори на общината;
- мерките, свързани с подобряване и увеличаване на оползотворяването на битовите отпадъци от хартия и картон, включително и опаковки от същия материал, тъй като те са едновременно и биоразградими отпадъци и спомагат за изпълнението на целите за намаляване на количествата депонирани биоразградими отпадъци.

№	Мерки/Дейности	Бюджет	Източник на финансиране	Срок за реализация	Индикатори за изпълнение	Очаквани резултати	Отговорност за изпълнение
3.1.1	Подготовка и изпълнение на проект за изграждане на площадки за разполагане на съдове за разделно събиране на зелени отпадъци в системата за разделно събиране компостиране на зелените отпадъци	3500000 (Тази стойност е индикативна и ще се уточни в рамките на прединвестиционното проучване и след изготвянето на бюджет на проекта за кандидатстване по ОПОС 2014-2020 г.)	ОПОС 2014-2020; Общински бюджет Отчисления по чл.64 от ЗВО	2018	Работеща инсталация за компостиране на зелените отпадъци и съдове и техника за разделното им събиране	Етапи на подготовка и изпълнение на проекта в съответствие с одобрения за финансиране проект Инсталацията е въведена в експлоатация и съдовете и необходимата техника са доставени	Кмет
3.1.2	Изготвяне и публикуване на Заповед на кмета на общината за условията и реда за разделното събиране на зелените биоотпадъци една година преди въвеждането в експлоатация на инсталацията		Общински бюджет	2017	Определени са подробни изисквания към задължените лица за разделно събиране на зелените отпадъци	Етапи на подготовка на заповедта Издадена заповед от кмета на общината	Зам.кмет „Строителство и УТ“
3.1.3	Създаване, поддържане и актуализиране на общински регистър на обхванатите		Общински бюджет	2017	Идентифициран и са обектите, включени в системата за разделно	Етапи на подготовката на регистъра Регистърът е функциониращ	Н-к отдел „ИЕО“

	лица от системата за разделно събиране на зелените биоотпадъци: общински площи; юридически лица, пазари; населени места, улици и квартали на обхванати домакинства				събиране на зелените отпадъци	с определен отговорник за актуализацията и поддръжката	
--	--	--	--	--	-------------------------------	--	--

№	Мерки/Дейности	Бюджет	Източник на финансиране	Срок за реализация	Индикатори за изпълнение	Очаквани резултати	Отговорност за изпълнение
3.2.1	Провеждане на обхватна активна разяснителна информационна кампания сред населението и юридическите лица, обхванати от системата за разделно събиране на биоотпадъците преди въвеждането ѝ	8000	ОПОС 2014-2020; Общински бюджет Отчисления по чл.64 от ЗУО	2017	Населението и юридическите лица са запознати със схемата за разделно събиране на биоотпадъците и имат готовност да се включат в нея	Етапи на подготовка на информационната кампания Дейностите по информационната кампания са изпълнени	Н-к отдел „ИЕО“ специалист за връзки с обществеността

5.2.4. ПОДПРОГРАМА ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ И НАМАЛЯВАНЕ НА РИСКА ОТ ДЕПОНИРАНЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Община Перник е сред общините в България, които вече спазват изискванията за депониране на битовите отпадъци на депа, които отговарят на европейските и националните изисквания за намаляване и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци чрез ползване на модерно регионалното депо Перник от края на 2015 г.

Експлоатационният период на изградената клетка на регионалното депо по ОПОС 2007-2013 е до 2025 г., поради което за програмния период общината не е необходимо да предприема мерки за осигуряване на нова клетка.

Предстои община Перник да извърши техническа и биологична рекултивация на старото общинското депо в кв. Тева, чиято експлоатация е преустановена.

Общината, в сътрудничество с другите общини членки на РСУО - Перник, изпълни проект „Изграждане на регионална система за управление на отпадъците в регион Перник”, с безвъзмездна финансова помощ по Оперативна програма „Околна среда“ 2007-2013 г. Освен изграждането на клетка на регионалното депо, проектът предвиди финансиране и за закриване и рекултивация на старото депо.

В рамките на проекта за рекултивация се предвижда и система за мониторинг на компонентите на околната среда, съгласно изискванията на ЗУО и Наредбата за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и други съоръжения и инсталации за третиране на отпадъци за последващ 30-годишен мониторинг.

Дейностите по последващия мониторинг на закритото депо общината ще възложи на външен изпълнител.

След като в общината беше въведено организирано сметосъбиране, драстично намаля изхвърлянето на битови отпадъци на нерегламентирани места. Общината извършва непрекъснат контрол, закриване и саниране на преобладаващата част от тези сметища.

ГПСОВ Перник е въведена в експлоатация през 1984 г. Община Перник е кандидатствала за финансиране на реконструкция на градската ВиК мрежа, в т.ч. и на пречиствателната станция за отпадни води. Формираните от дейността на станцията неопасни утайки могат да бъдат оползотворени за рекултивация на нарушени терени, в земеделieto и в горското стопанство. При оползотворяването на утайките като най-перспективна се разглежда алтернативата за използването на утайките за рекултивация на нарушени терени (приоритетно на сгуроотвала на ТЕЦ Република, карриери и др.). Оползотворяването на утайките в земеделieto е перспективна алтернатива, но за нейното прилагане е нужна целенасочена дългосрочна дейност за информиране на потенциални земеделски ползватели, подготовка, планиране и осъществяване. Утайките, получени от ГПСОВ Перник, имат добри характеристики за съвместно депониране с твърди битови отпадъци, но тази алтернатива не е водеща и не съответства на йерархията на управление на отпадъците.

С въведените отчисления за депониране по ЗУО се увеличават значително текущите разходи за депониране и депонирането ще бъде използвано само частично до преминаване на процедурите и проучванията за оползотворяване на утайките най-вече за рекултивация на нарушени терени в района на община Перник.

Институционалната отговорност за експлоатация на ПСОВ Перник, съответно и за оползотворяване на утайките, е на регионалния оператор „ВиК“ ООД Перник. Община Перник ще участва в обсъжданията, организирани от ВиК оператора, за намиране на решения за подобряване на йерархията на управление на този поток отпадъци.

Част от мерките от предходните подпрограми, свързани с подобряване на йерархията на управление на битовите отпадъци на община Перник - предотвратяване на отпадъците, увеличаване на рециклираните и оползотворени биоразградими отпадъци и рециклируеми отпадъци от хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло и др., както и на строителните отпадъци, имат едновременно принос и за намаляването на депонираните отпадъци. Тези мерки не са отразени в настоящата подпрограма, тъй като са включени систематично в предходните подпрограми, но допринасят за постигане на целите за намаляване на количествата депонирани отпадъци и подобряване на йерархията на управлението им.

№	Мерки/Дейности	Бюджет	Източник на финансиране	Срок за реализация	Индикатори за изпълнение	Очаквани резултати	Отговорност за изпълнение
4.1.1	Довъриване на рекултивацията на старото депо за смесени битови отпадъци		Общински бюджет	2018	Приключена техническа и първи етап на биологичната рекултивация на депото	Етапи на отчитане на СМР Акт за приключено строителство	Кмет
4.1.2	Реализация на втори и трети етап от биологичната рекултивация на старото общинско сметище	110 000	Общински бюджет/ ПУДООС/ отчисления по чл.60 от ЗУО	2019 -2020	Изпълнени екологични изисквания за рекултивация на сметището	Етапи на осъществяване на проекта Акт за приключване на обекта	Зам.кмет „Строителство и УТ”
4.1.3	Определяне на отговорността за осъществяване на последващия контрол и наблюдение на параметрите на околната среда в района на закритото сметище		Общински бюджет	2017	Отговорността за последващ контрол и наблюдение на параметрите на околната среда на закритото сметище е адресирана	Етапи на подготовка на проект на решение на общината, определящ отговорността за последващия мониторинг и контрол на старото сметище Одобен с акт на общината документ, определящ отговорността за последващия мониторинг на старото сметище	Кмет
4.1.4	Приключване на закриването и санирането на старите селски сметища, образувани преди въвеждане на организираната система за сметосъбиране за 100% от населението от общината	450 000	Общински бюджет	2018	Почистването и санирането на старите селски сметища е приключило	Етапи на възлагане и изпълнение на почистващите дейности Акт за приключени дейности за саниране на всички стари селски сметища	Зам.кмет „Строителство и УТ”

5.2.5. ПОДПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА СТРОИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ И ОТПАДЪЦИ ОТ РАЗРУШАВАНЕ НА СГРАДИ

Възложителите на строителни работи (включително общините, когато са възложители на строителни дейности), с изключение на текущи ремонти, и възложителите на премахване на строежи, изготвят план за управление на строителни отпадъци в обхват и съдържание, определени с Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на строителни рециклирани материали.

Изискването не се прилага за:

- разрушаване на сгради с РЗП под 100 кв. м;
- реконструкция, основен ремонт и/или промяна предназначението на строежи с РЗП, по-малка от 500 кв. м;
- строеж на сгради с РЗП, по-малка от 300 кв. м;
- разрушаване на негодни за ползване или застрашаващи сигурността строежи, когато тяхното премахване е наредено по спешност от компетентен орган.

Одобреният план за управление на строителните отпадъци се представя от Възложителя на строителни работи и дейности по разрушаване на сгради и съоръжения преди откриването на строителна площадка и определянето на строителна линия и ниво, както и заверката на заповедната книга.

Изпълнението на плана за управление на строителни отпадъци се установява:

- за строежите, за които се упражнява строителен надзор - с окончателния доклад по чл. 168 от ЗУТ на лицето, упражняващо строителен надзор, в който се описва изпълнението на целите за оползотворяване и рециклиране на строителни отпадъци и целите за влагане на рециклирани строителни материали при изпълнението на проекта;
- за строежите, за които не се упражнява строителен надзор - с отчет до кмета на общината по образец съгласно изискванията на Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на строителни рециклирани материали.

Съгласно националната нормативна уредба **възложителите на СМР на проекти, финансирани с публични средства, отговарят за влагането в строежите на рециклирани строителни материали или на третирани строителни отпадъци за материално оползотворяване в обратни насипи** съгласно Приложение № 10 към Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали в количества

Както в преобладаващия брой общини в страната, така и в община Перник управлението на строителните отпадъци изисква допълнителни усилия, за да се подобри йерархията на управление и на този поток отпадъци. До закриването и рекултивацията на общинското сметище за битови отпадъци в Перник, строителните отпадъци, генерирани на територията на община Перник, се депонират на това депо.

До намирането на друго решение строителните отпадъци ще се депонират на депа, на които е разрешено депонирането на такива отпадъци.

На територията на община Перник, както и на територията на съседни и по-близки общини няма изградена инсталация за рециклиране на строителните отпадъци. Все още не е наложена постоянна практика и за селективно разрушаване на сгради с цел повторно използване на материали. Няма регулярна практика строителните отпадъци да се използват за запълване и рекултивация на негативни форми на изчерпани кариери за инертни материали или минни обекти. Тъй като отчисленията за депониране на строителни отпадъци също нарастват прогресивно в годините, за общината, населението и бизнеса на град Перник е по-перспективно част от строителните отпадъци и отпадъците от разрушаване на сгради да се рециклират или да се използват за рекултивационни дейности, а при събаряне на сгради отпадъците да се разделят селективно с оглед повторната им употреба.

Също така е възможно отпадъците от ремонтни дейности на домакинствата, генерирани на територията на общината да се събират разделно, а не да се изхвърлят в и до контейнерите за смесени

битови отпадъци. Събраните отпадъци също могат да се използват за обратни насипи или рекултивационни дейности в близост до град Перник.

Прилагането на такъв подход ще спести разходи на общината за транспортиране и депониране на строителни отпадъци на регионалното депо. В тази връзка е препоръчително в заповед на кмета да се предвиди строителни отпадъци от малки ремонтни дейности до определени количества да се събират от общината, по ред и условия регламентирани със същата заповед.

Мерките в настоящата Подпрограма за строителните отпадъци се отнасят основно до:

- Кметът да издаде заповед, с която да определи реда и условията за събиране и извозване от общината на строителни отпадъци в малки количества от текущи ремонтни дейности и едновременно с това общината да предприеме действия за техническо осигуряване на извозването им.

- Възможност при разрушаване на сгради общината да предостави възможност за безплатно приемане на определената от общината площадка на разделно селектирани отпадъци при разрушаване на сгради, които могат да се ползват повторно, като например тухли, керемиди и др. и които да предоставя безплатно на нуждаещи се граждани.

- Проучване на възможност в близост до град Перник строителните отпадъци да се оползотворяват чрез рекултивация на негативни форми, образувани в резултат на добивни дейности в стари/изоставени/безстопанствени кариери за добив.

- Обсъждане с други съседни общини и със строителния бранш на възможността и целесъобразността от инсталиране на подходяща техника за рециклиране на строителни отпадъци на територията на общински или друг терен, като за целта се възложат анализи и проучване.

В настоящата подпрограма не са включени част от мерките, които имат пряка връзка с постигане на нейните цели, тъй като са включени в други подпрограми, например:

- програми за обучение и повишаване капацитета на служителите за целите на изпълнение на изискванията за строителните отпадъци;

- осъществяване на информационни кампании за насърчаване на населението и бизнеса да събира разделно отпадъците, в т.ч. относно строителните отпадъци;

- внедряване на интегрирана информационна система за управление на отпадъците, вкл. за строителните отпадъци и от разрушаване на сгради;

- осигуряване на общинска площадка за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци.

№	Мерки/Дейности	Бюджет	Източник на финансиране	Срок за реализация	Индикатори за изпълнение	Очаквани резултати	Отговорност за изпълнение
5.1.1	Подготовка и приемане на заповед за реда и условията за събиране и извозване от общината на строителни отпадъци от текущи ремонтни дейности		Общински бюджет	2017	За домакинствата и подобни източници на строителни отпадъци са определени реда и условията за събирането им и извозването им от общината	Изготвени проекто-текстове на заповедта Приета заповед на кмета на общината	Кмет
5.1.2	Прилагане на заповедта за условията и реда за събиране на разделно събрани строителни отпадъци от текущи ремонтни дейности от домакинствата и подобни източници	40 000	Общински бюджет	2017-2020	Отпадъците от малки ремонтни дейности се събират разделно и не се изхвърлят в контейнерите за битови отпадъци или незаконно около тях или на други места	Удовлетворени заявки/реализиран предварително обявен график от общината за събиране на разделно събрани строителни отпадъци от текущи ремонти Всички	Зам.кмет „Строителство и УГ“

						заявки/всички предварително обявени графици за събиране и извозване на разделно събрани строителни отпадъци са изпълнени	
5.1.3	Проучване за създаване на условия за приемане на общинска площадка по чл.19, ал.3, т.11 от ЗУО на селективно разрушени и годни за употреба строителни материали		Общински бюджет	2017	Общината разполага с информация относно възможност за оползотворяване на строителните отпадъци на нейна територия или в близост до нейната територия	Изготвена заповед на кмета на общината относно възлагане на задачите по проучването Изготвено проучване с предложения	Зам.кмет „Строителство и УТ“

№	Мерки/Деиности	Бюджет	Източник на финансиране	Срок за реализация	Индикатори за изпълнение	Очаквани резултати	Отговорност за изпълнение
5.2.1	Проучване относно възможностите за оползотворяване на строителни отпадъци в обратни насити, рекултивация на нарушени терени, негативни форми на изчерпани карieri и други подобни в близост до град Перник	10 000	Общински бюджет	2017	Общината разполага с информация относно възможност за оползотворяване на строителните отпадъци на нейна територия или в близост до нейната територия	Етапи на проучването Изготвено и одобрено проучване с предложения за план за действие	Зам.кмет „Строителство и УТ“
5.2.2	Реализация на избрания вариант за оползотворяване на строителните отпадъци чрез рекултивация на нарушени терени и др.подобни		Общински бюджет	2018	Общината е осигурила дългосрочно решение с оползотворяване на строителните отпадъци	Етапи на подготовка и реализация на проекта Акт за въвеждане в експлоатация на избраната площадка за оползотворяване на строителните отпадъци за рекултивационни дейности	Зам.кмет „Строителство и УТ“
5.2.3	Обсъждане и анализ със съседни общини и със строителния брани на целесъобразността от монтиране на инсталация за рециклиране на строителните отпадъци		Общински бюджет	2017	Изяснени са целесъобразността и възможностите за рециклиране на строителни отпадъци в региона	Етапи на подготовка и провеждане на срещите Взето е решение по предложението	Зам.кмет „Строителство и УТ“

5.2.6. ПОДПРОГРАМА ЗА ПОДОБРЯВАНЕ НА АДМИНИСТРАТИВНИЯ КАПАЦИТЕТ

За ефективното управление на отпадъците от ключово значение е наличието на добър капацитет в общината във връзка с изпълнение на функциите, възложени ѝ съобразно нормативната уредба и поставените общински цели по отношение на политиката за отпадъците.

Анализът на административния капацитет за управление на отпадъците в община Перник показва, че през последните години са осъществени важни и успешни мерки.

Приетите от общината програмни и нормативни документи съответстват на нормативните изисквания и очертават приоритетите на общината в областта на управление на отпадъците. Общината е обезпечила функциите за отпадъците и разполага със специализиран отдел „Инвестиции, екология и озеленяване” с квалифициран персонал, който поддържа и повишава квалификацията си чрез различни обучителни програми; спомагателните функции са обезпечени чрез други структурни звена в общинската администрация.

Предложените мерки в настоящата подпрограма са насочени към **усъвършенстване на административните процеси**, необходимостта от които произтича най-вече от развиващото се национално законодателство в сектора на управление на отпадъците, националните политики за непрекъснато повишаване на квалификацията и учене през целия живот, както и от някои пропуски, идентифицирани в резултат на изготвения анализ на текущото състояние. Включените мерки са обединени около следните ключови компоненти на административния капацитет.

- **Осигуряване на общински нормативни и вътрешноведомствени документи и процедури**, които да гарантират законосъобразно и ефикасно изпълнение на дейностите с отпадъци.

Община Перник ще продължи да изпълнява мерки, които да гарантират, че изпълнението на Програмата се наблюдава и оценява и че общинската нормативна уредба е в съответствие с развитието и промените в националното законодателство в сектор „Отпадъци” и със специфичните потребности, идентифицирани в общината.

- **Информационно осигуряване на управлението на отпадъците**

Важна предпоставка за осъществяване на качествени анализи, правилно планиране и ефективен контрол върху всички процеси и дейности по управление на отпадъците е осигуряване на достатъчно и надеждни данни за количествата, състава, събирането, оползотворяването и обезвреждането на различните потоци отпадъци. В подпрограмата се предвижда община Перник да изгради информационна система за отпадъците, която ще интегрира всички данни за управлението на отпадъците и ще осигурява възможности за събиране, съхранение, обработка на данните, за изготвяне на анализи и прогнози и за проследяване на напредъка по изпълнението на настоящата Програма за управление на отпадъците и на възложените в националното законодателство цели за отпадъците. Планираните мерки във връзка с обезпечаване на ефективното функциониране на информационната система включват също дефиниране на отговорностите на различните звена за събиране, обработка и анализ на данните и обезпечаване на информационната система с човешки ресурси.

Подпрограмата предвижда също в периода на настоящата програма да се направи следващо проучване на морфологичния състав на отпадъците, тъй като нормативната уредба изисква тази дейност да се извършва от общините на всеки пет години, което пък от своя страна ще осигури надеждни данни, необходими при изготвяне на програмата за управление на отпадъците на общината за следващия програмен период.

- **Обезпечаване на системите за управление на отпадъците в общината с достатъчно на брой квалифицирани служители и непрекъснатото развитие на квалификацията и уменията на служителите с функции в областта на отпадъците.**

Анализът на текущото състояние откри недостатъчен брой на персонала, необходим за изпълнение в пълен обхват на функциите, произтичащи от националната нормативна уредба в сектор „Отпадъци” показва, че поради прекомерната натовареност на отговорните служители и липсата на интегрирана информационна система и материално-технически средства, контролните функции не могат да се изпълняват пълноценно, което понижава ефективността на контролната дейност.

Планира се преодоляването на този пропуск в капацитета да се осъществи чрез създаване на специализирана структура за осъществяване на контролната дейност.

В подпрограмата са включени и мерки за повишаване на квалификацията на всички служители с функции за отпадъците по теми, идентифицирани като необходими във връзка с мерките, включени в другите подпрограми, както и по теми, за които ще възниква потребност в процеса на изпълнение на Програмата.

Мерките в Подпрограмата имат хоризонтален характер и тяхното изпълнение ще допринесе за постигане на всички стратегически цели на Програмата за управление на отпадъците до 2020 г. на община Перник.

№	Мерки/Дейности	Бюджет	Източник на финансиране	Срок за реализация	Индикатори за изпълнение	Очаквани резултати	Отговорност за изпълнение
6.1.1	Приемане на промени в общинската нормативна уредба съобразно развитието и изискванията на националното законодателство и местните политики за отпадъци		общински бюджет	постоянен	нормативна осигуреност	брой приети/допълнени документи	Зам.кмет „Строителство и УТ“
6.1.2	Въвеждане в общинската Наредба за управление на отпадъците на задължение за всички юридически лица, които събират, приемат и съхраняват, в т.ч. разделно и предават битови отпадъци за рециклиране, друго оползотворяване и обезвреждане, да предоставят информация на общината по формат, ред и срокове, определени със заповед на кмета на общината		общински бюджет	2017	Лицата са задължени нормативно да предоставят информация на общината	Етапи на подготовка на проект за промени в наредбата Решение на общинския съвет за одобряване на промените в наредбата	Зам.кмет „Строителство и УТ“
6.1.3	Приемане на вътрешни правила за проследяване на напредъка по изпълнението на мерките от настоящата ПУО, вкл. задълженията и координацията за събиране, обработка и предоставяне на информация и срокове съобразно специфичните		общински бюджет	2017	Идентифицирани показатели и вътрешни правила за наблюдение и отчитане	изготвени вътрешни правила приети вътрешни правила	Зам.кмет „Строителство и УТ“

	нормативни и оперативни изисквания						
6.1.4	Създаване на специализиран инспекторат в община Перник с функции за контрол върху спазване на Наредбата за управление на отпадъците и другите общински наредби - Избор на вариант за организационна форма на инспектората - Изработване на правилник за дейността на инспектората - Обезпечаване на сформирания инспекторат със служители и транспортни средства	30 000	Общински бюджет	2017	Повишена ефективност на контролната дейност	Приет правилник за дейността на инспектората Назначени инспектори Бр. закупени автомобили	Кмет Общински съвет

№	Мерки/Дейности	Бюджет	Източник на финансиране	Срок за реализация	Индикатори за изпълнение	Очаквани резултати	Отговорност за изпълнение
6.2.1	Проектиране и въвеждане на информационна система за управление на отпадъците (ИСУО)	60 000	общински бюджет	2017-2018	Изградена информационна система за управление на отпадъците	Етапи на разработване и въвеждане на ИСУО Функционираща ИСУО	Кмет
6.2.2	Провеждане на обучение за ползвателите на ИСУО за работа с информационната система общински бюджет			2017-2018	Служителите в администрацията и другите ползватели имат умения да работят с ИСУО	Брой обучени ползватели всички, които ползват/ работят с ИСУО, са обучени съобразно ниво на достъп	Секретар на община
6.2.3	Изготвяне на следващия регулярен морфологичен анализ на състава и количеството на битовите отпадъци, образувани на територията на община Перник	15 000	общински бюджет	2019-2020	получени данни за морфологичния състав на отпадъците събрани данни за морфологичния състав съобразно действащата към момента методика	Проведено 1 бр. изследване на морфологичния състав на битовите отпадъци	Кмет
6.2.4	Провеждане на		общински	постоянен	подобрен	Инспектиращите	Зам.кмет

	периодични обучения за повишаване на квалификацията по изискванията за контрол и съставяне на констативни протоколи и наказателни постановления		бюджет		капацитет за извършване на контролната дейност	служители ежегодно преминават обучение Брой обучени служители	„Строителство и УТ“
6.2.5	Провеждане на обучение относно изискванията за управление на биоотпадъците в рамките на проекта за изграждане на съоръжение за компостиране		общински бюджет	2017-2018	повишена квалификация и умения на служителите	брой проведени обучения брой обучени служители	Зам.кмет „Строителство и УТ“

№	Мерки/Дейности	Бюджет	Източник на финансиране	Срок за реализация	Индикатори за изпълнение	Очаквани резултати	Отговорност за изпълнение
6.3.1	Участие на служител/и от общинска администрация с функции за подготовка и провеждане на обществени поръчки в обучение относно "зелени" обществени поръчки.		общински бюджет	постоянен	подобрен капацитет за провеждане на зелени обществени поръчки	брой обучени служители	Секретар на общината
6.3.2	Провеждане на обучения за поддържане и повишаване на квалификацията на служителите в общинската администрация с функции за отпадъците и инспектората относно различни аспекти от управление на отпадъците, съобразно възникващи потребности.	12 000	общински бюджет ОП "Добро управление" 2014-2020	постоянен	повишена квалификация на персонала	брой проведени обучения брой обучени служители	Ресорен зам.кмет

5.2.7. ПОДПРОГРАМА ЗА ПРИЛАГАНЕ НА РАЗЯСНИТЕЛНИ КАМПАНИИ И ИНФОРМИРАНЕ НА ОБЩЕСТВЕННОСТТА ПО ВЪПРОСИТЕ НА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Независимо какви цели поставят и какви мерки включват националните и общинските стратегически документи в сектор отпадъци, без активното участие на широката общественост и всички заинтересовани страни успехът на политиката за ефективно управление на отпадъците и превръщането им в ресурс не би била успешна.

Отпадъците са резултат от човешката дейност и гражданите и бизнеса като основни генератори на отпадъци имат ключова роля за поэтапното постигане на генералната цел на националната политика – общество и бизнес, които не генерират отпадъци.

България изостава в сравнение със страните от ЕС както по отношение на начините за третиране на отпадъци (значително по-висок дял на депонирани отпадъци в сравнение със средното за ЕС), така и по отношение на участието на населението в дейностите относно битовите отпадъци. Незадоволителното участие на населението у нас в управлението на отпадъците се потвърждава и от обширно проучване сред гражданите на ЕС на тема „Отношение на европейците към управлението на отпадъците и ефективното използване на ресурсите“, публикувано от ЕК през 2014 г. Проучването показва, че най-общо българските граждани отделят значително по-малко внимание и усилия към управлението на отпадъците в сравнение с гражданите на повечето страни членки. Така например, средно 90% от анкетираните граждани на ЕС събират разделно отпадъци от хартия и картон (поне от време на време), докато в България този дял е 64%. Подобен по-нисък е дялът по отношение и на други потоци битови отпадъци (респективно: пластмаса - 90% към 66%, стъкло - 88% към 58%, опасни битови – 79% към 51%; метал – 78% към 50% и др.).

С цел да подпомогне страни членки, които изостават в областта на управление на отпадъците, през 2013 г. Европейската комисия публикува пътни карти за управление на отпадъците за 10 страни членки. **Една от препоръките в пътната карта за България е страната да отдаде голямо значение на информационните кампании сред населението.**

Община Перник разбира своята отговорност за стимулиране на проактивно гражданско участие в управлението на отпадъците и ще разширява и надгражда постигнатото в тази насока. За целта една от стратегическите цели в настоящата Програма за управление на отпадъците до 2020 г. е превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците. Община Перник има дългогодишен опит и устойчива практика за информиране на обществеността, включително относно управление на отпадъците. Тази дейност обаче не е достатъчна за изграждане на устойчиви нагласи и поведение сред населението и бизнеса за активно участие в предотвратяване на отпадъците и разделно събиране на генерираните отпадъци. Затова община Перник планира в периода на Програмата да **провежда целенасочени действия и кампании за повишаване на разбирането** сред населението и бизнеса по въпросите за управление на отпадъците и за изграждане на нагласи и поведение за активно участие в намаляване на количеството отпадъци и разделно събиране на генерираните отпадъци.

Действията на общината ще са ориентирани в следните насоки:

- *Повишаване на ролята на населението в процеса на вземане на решения относно политиката за управление на отпадъците на община Перник;*
- *Изграждане на информирано поведение и обществени нагласи относно отпадъците съобразно с принципите на устойчивото развитие;*
- *Повишаване на участието на населението и бизнеса в дейностите с битови отпадъци съобразно йерархията за управление на отпадъците.*

За целта община Перник ще работи в постоянен диалог със заинтересованите страни и широката общественост при осъществяване на политиката за управление на отпадъците и ще отчита мнението на обществеността по различни въпроси, свързани с отпадъците, чрез допитвания, консултации, публични обсъждания и др. Общината ще публикува и разпространява информация за повишаване на разбирането сред населението и бизнеса за същността, принципите и йерархията за управление на отпадъците и за

отговорностите на гражданите и бизнеса и за действията, които трябва да предприемат при управление на генерираните от тях отпадъци. Ще бъдат планирани и провеждани специални кампании и мероприятия, които чрез подходящи техники и стимули за специфични целеви групи ще включват пряко гражданите в дейности за разделно събиране на различни потоци битови отпадъци.

Мерките в подпрограмата са т.нар. меки мерки и имат хоризонтален характер. Така на практика подпрограмата подпомага изпълнението и на мерките в другите подпрограми, а оттам допринася за постигане и на останалите три стратегически цели на Програмата за управление на отпадъците на община Перник.

Основни източници на финансиране на включените мерки ще са общинският бюджет и отчисленията за депониране на отпадъците по чл. 64 от ЗУО. В съответствие с разпоредбите на Наредба № 7 от 19.12.2013 г. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, общината има право да изразходва до 7% от годишно натрупаните отчисления за осигуряване на информация на обществеността за дейности по управление на отпадъците, свързани с предотвратяване образуването на отпадъците, подготовка за повторна употреба и постигане на целите за разделно събиране, повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, за финансиране на мерките, включени в общинската програма за управление на отпадъците. Използването на приходите от отчисленията за мащабни информационни кампании се препоръчва от Европейската комисия в Пътната карта за управление на отпадъците за България. Община Перник ще търси и други източници за провеждане на кампании, вкл. Оперативни програми „Околна среда“ и „Добро управление“, съобразно приоритетите и допустимите за финансиране дейности.

№	Мерки/Дейности	Бюджет	Източник на финансиране	Срок за реализация	Индикатори за изпълнение	Очаквани резултати	Отговорност за изпълнение
7.1.1	Провеждане на срещи, обществени обсъждания и други в процеса на вземане на решения по общински нормативни актове, ОВОС и други в областта на отпадъците		Общински бюджет	постоянен	Осигурени предпоставки за участие на обществеността в процеса на вземане на решения относно общинската политика за управление на отпадъците	брой проведени обществени консултации брой проведен обществени обсъждания	Зам.кмет „Строителство и УТ“
7.1.2	Провеждане на социологически проучвания за мнението на жителите на общината относно различни аспекти на политиката и услугите за отпадъците, вкл.относно определяне ТБО	25 000	Общински бюджет	ежегодно	Получена информация относно обществените нагласи за подпомагане вземането на управленски решения, съобразени с мнението на гражданите	Проведени социологически проучвания (брой) Проведени минимум 5 социологически проучвания	Н-к Отдел „ИЕО“ и служител за връзки с обществеността
7.1.3	Публикуване на актуална информация за отпадъците и управлението им на интернет страницата на общината		Общински бюджет	постоянен	Осигурен достъп на населението до информация за управление на отпадъците в общината	Публикувана актуална информация относно услугите, предоставяни от общината относно отпадъците, както	Отдел „ИЕО“

						и за всички права, задължения и възможности за участие и др.	
--	--	--	--	--	--	--	--

№	Мерки/Дейности	Бюджет	Източник на финансиране	Срок за реализация	Индикатори за изпълнение	Очаквани резултати	Отговорност за изпълнение
7.2.1	Ежегодно планиране и провеждане на информационни и разяснителни кампании за различни възрастови и социални групи за намаляване на дела на рециклируемите материали в битовия отпадъчен поток, по въпроси, свързани с управление на масово разпространени отпадъци и други		отчисления по чл.64 ЗУО, общински бюджет	2017-2020	повишена информираност на населението и бизнеса	брой кампании по видове в края на 2020 г. изпълнени всички планирани кампании	Зам.кмет „Строителство и УТ”
7.2.2	Провеждане на кампании за пролетно и есенно почистване в община Перник		общински бюджет	2017-2020 ежегодно	Повишено участие на населението и бизнеса в предотвратяване на риска от стари замърсявания с отпадъци	Почистени нерегламентирани сметица - брой участници - количество транспортирани отпадъци - брой почистени нерегламентирани сметица - почистени нерегламентирани сметица - % от регистрираните - в края на 2020 г. 10 % увеличен брой участници спрямо 2015 г.	Отдел „ИЕО“ съвместно с фирмата за сметосъбиране
7.2.3	Въвеждане на колективни стимули / награди за райони, населени места или отделни квартали с постижения в областта на разделно събиране на отпадъците.	40 000	общински бюджет	2017-2020	повишаване на участието в разделно събиране на отпадъците	брой участващи квартали/етажни собственици /нас.места количество разделно събрани отпадъци	Зам.кмет „Строителство и УТ”

№	Мерки/Дейности	Бюджет	Източник на финансиране	Срок за реализация	Индикатори за изпълнение	Очаквани резултати	Отговорност за изпълнение
7.3.1	Въвеждане на	24 000	отчисления по	2017-2020	повишаване на	брой участващи	Кмет

	наградни схеми за училищата и детските градини за инициативи за разделно събрани отпадъци от хартия, пластмаса и стъкло		чл.64 ЗУО, общинския бюджет ОП „Добро управление“ 2014-2020		участието на младите хора в разделно събиране на отпадъците	училища/детски градини количество разделно събрани отпадъци в края на 2020 г. всички общинските училища и детски градини участват в разделно събиране на отпадъците	
--	---	--	---	--	---	---	--

6. СИСТЕМА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ, ОЦЕНКА И КОНТРОЛ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО

Наблюдението и оценката на изпълнението на Програмата за управление на отпадъците на община Перник е от ключово значение, с оглед проследяване на напредъка по постигане на предварително поставените цели, срокове и ресурси и навременно предприемане на действия за преодоляване на възникващи проблеми при реализацията на мерките и постигане на програмните цели, а при необходимост - предприемане на действия за актуализация на Програмата.

Системата за наблюдение на прилагането на ПУО ще бъде регламентирана със заповед на кмета на общината и ще обхваща следните дейности и аспекти:

Определяне на показатели за наблюдение, източниците на информация и периодичността на събиране на информацията;

Създаване на система за събиране и обработване на достоверна информация (финансова, статистическа, техническа и т.н.) за напредъка по изпълнение на показателите за наблюдение;

Създаване и функциониране на система от специализирани звена, които извършват мониторинга, в т.ч. определяне на отговорностите и правилата за осъществяване на дейностите по мониторинга;

Дефиниране на начина на докладване на резултатите от наблюдението на изпълнението чрез изготвяне на доклади;

Дейности за осигуряване на публичност и прозрачност на действията на общината, свързани с изпълнението на ПУО.

За проследяване на изпълнението на ПУО ще бъдат определени показатели за наблюдение и източниците на информация и периодичността на събиране за всеки показател. В Плана за действие на всяка подпрограма в ПУО са посочени специфични показатели, проследяващи изпълнението на конкретните мерки, включени в подпрограмата, на базата на които ще бъде изготвена системата от показатели.

Ключовите показатели за изпълнение на Програмата за управление на отпадъците на община Перник са следните:

Оперативна цел: Намаляване количеството генерирани битови отпадъци Показатели:

- Норма на натрупване на жител

- БВП на жител

Целева стойност 2020 г.

- През 2020 г. спрямо 2014 г. ръстът на нормата на натрупване на битовите отпадъци на жител е по-нисък от ръста на БВП за област Перник

Базова стойност 2016 г.

- Норма на натрупване/жител (кг) – 309.35 кг/ж./г.

- БВП/човек (лв.) - 6021 лв.

Оперативна цел: Достигане на целите за рециклиране на битовите отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло

Показатели:

- Общо количество битови отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло (т)

- Количество рециклирани битови отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло (т)

Целева стойност 2020 г.

- Минимум 50% от общото тегло на отпадъците от хартия, картон, пластмаси, метали и стъкло са подготвени за повторна употреба и рециклиране

Базова стойност 2014 г.

- 51% от общото тегло на отпадъците от хартия, картон, пластмаси, метали и стъкло са подготвени за повторна употреба и рециклиране

Оперативна цел: Достигане на целите за битовите биоразградими отпадъци

Показатели:

- Количество образувани биоразградими битови отпадъци (т)
- Количество депонирани биоразградими битови отпадъци (т)

Целева стойност 2020 г.

- Количество на депонираните биоразградими битови отпадъци е не повече от 14264 т

Базова стойност 2014 г.

Оперативна цел: Достигане на целите за битовите биоотпадъци

Показатели:

- Количество образувани битови биоотпадъци (т)
- Количество оползотворени биоотпадъци (т)

Междинна стойност 2017-2019 г.

- Минимум 25% от количеството на битовите биоотпадъци образувани в общината през 2014 г. са разделно събрани и оползотворени

Целева стойност 2020 г.

- Минимум 50% от количеството на битовите биоотпадъци образувани в общината през 2014 г. са разделно събрани и оползотворени

Оперативна цел: Остатъчните битови отпадъци се обезвреждат съобразно нормативните изисквания през целия период на Програмата

Показател:

- Площ нерегламентирани сметища (дка)

Базова стойност 2014 г.

- 537 дка

Целева стойност 2020

- 0 дка

Текущото наблюдение ще се извършва чрез събиране на информация, свързана с изпълнението на мерките от Програмата, и анализирани и оценка на степента на изпълнение на целите, както и на проблемите при изпълнението и причините за тях. От съществено значение е да се гарантира, че информацията се събира по един организиран и планиран начин и през редовни интервали. За целта кметът на общината ще определи отговорностите на съответно звено от общинска администрация Перник, което ще изготви процедурни правила за наблюдение и оценка, утвърдени със заповед на кмета, и ще събира и систематизира информация от всички общински звена и външни лица, които имат задължение да докладват на общината данни за отпадъците.

Звеното, което ще осъществява текущото наблюдение по изпълнение на ПУО, ще анализира и оценява напредъка в изпълнение на мерките, причините за неизпълнение или за изоставане в изпълнението и всяка година до края на месец февруари ще изготвя годишен доклад за напредъка по изпълнение на мерките и програмните цели.

Контролът върху изпълнението на Програмата за управление на отпадъците ще се осъществява от Общинския съвет. За целта всяка година в срок до 31 март кметът на общината ще представя Годишен доклад за изпълнение на Програмата за управление на отпадъците на община Перник за предходната календарна година пред Общинския съвет. **Годишните доклади за изпълнение на ПУО ще се публикуват на интернет страницата на общината с цел информирание на обществеността.**

Община Перник ще пристъпи към актуализация на Програмата за управление на отпадъците в случай на:

- промени в законодателството, които налагат промяна в заложените стратегически и оперативни цели и в планираните мерки за тяхното постигане;

- значително изоставане в изпълнението на програмните мерки и/или липса на напредък за постигане на целевите индикатори въпреки изпълнението на програмните мерки, което налага прилагането на допълнителни мерки към вече приетите или замяна на някои от приетите мерки, които не дават очаквания предварително резултат;

- други непредвидени промени в обстоятелствата, които налагат промени в Програмата.

Процедурата в случай на актуализацията ще включва изготвяне на актуализиран вариант на Програмата за управление на отпадъците на община Перник, провеждане на обществени консултации, прилагане на законодателството за екологична оценка на планове и програми, внасяне на актуализираната програма за одобрение и приемане от Общински съвет Перник.

7. СИНХРОНИЗАЦИЯ С НАЦИОНАЛНИ И ОБЩИНСКИ ПРОГРАМНИ ДОКУМЕНТИ

Програмата за управление на отпадъците до 2020 г. на община Перник не е изолиран документ – поставените цели са в пълен синхрон с националните цели, приоритети и мерки в областта на управление на отпадъците. При разработване на Програмата са взети предвид основните постановки на националните програмни документи, които трасират националната политика в сектор отпадъци, в т.ч.:

Национален план за управление на отпадъците 2014–2020 г. и Национална програма за предотвратяване на отпадъците като част от него,

Национален стратегически план за поетапно намаляване на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране до 2020 г.,

Национален стратегически план за управление на отпадъците от строителството и разрушаване на територията на Република България за периода 2011-2020 г.,

Национален план за управление на утайките от ПСОВ до 2020 г.,

Трети национален план за изменение на климата 2013-2020 г., и по-конкретно в частта, отнасяща се до емисии на парникови газове от Сектор „Отпадъци”.

Програмата за управление на отпадъците до 2020 г. на община Перник осигурява приемственост на действията и целите във времето на политиката на община Перник в областта на управление на отпадъците и опазване на околната среда, отразена в предходните общински програмни документи, в които на практика се постави началото на целенасочено и последователно планиране на дейностите по отпадъците. Като елемент от цялостната система за планиране в община Перник, Програмата е синхронизирана с ключови общински програмни документи с период на действие, съвпадащ с този на ПУО, по-специално със:

Общински план за развитие 2014-2020 г. и програма за реализация на ОПП

Общинският план за развитие 2014-2020 г. очертава няколко основни приоритета за развитие на общината. Един от тези приоритети е насочен изцяло към подобряване и опазване на околната среда и на природните ресурси. В резултат на това няколко конкретни мерки, свързани с управление на отпадъците, са набелязани в Програмата за реализация на Общинския план за развитие до 2020 г.

Програма за управление на утайките от ПСОВ гр. Перник

Основната цел на програмата е набелязване на стратегия в краткосрочен, средносрочен и дългосрочен аспект за оползотворяване на формираните в ПСОВ утайки. В Програмата са разработени различни сценарии за управление на утайките, като са взети под внимание изискванията на българското и европейското законодателство в тази област, за насърчаване на оползотворяването на утайките като биологичен продукт в селското стопанство или за рекултивация на терени, вместо депонирането на депото за битови отпадъци.

Инвентаризация на нерегламентирани сметници и план за закриването им

Нерегламентирани сметници са идентифицирани като значим проблем, тъй като на практика всяко от населените места от общината е ползвало собствено сметница. Ето защо през 2009 г. община Перник е разработила и приела анализ и инвентаризация за нерегламентирани сметници на територията на

общината. В документа са идентифицирани и обследвани нерегламентираните сметища и е определен финансовият ресурс и план за закриването им.

Очаква се изпълнението на настоящата Програма да допринесе за изпълнението на целите на националните програмни документи и за ефективно използване на отпадъците като ресурси в общината и намаляване на генерирането и на депонирането им.